ANT

Haftalık Dergi • 14 Mayıs 1968 • Sayı: 72 • 125 Kuruş

GÜN SEÇİM GÜNÜDÜR

EZİLDİĞİN YETER

DAVRAN ARTIK

HAFTANIN NOTLARI

De Gaulle geliyor

Fransız Cumhurbaşkanı General de Gaulle, önümüzdeki ekim ayında Türkiye'ye resmi bir ziyarette bulunacaktır. Son yıllarda Doğu ve Batı blokları arasında Fransa'ya önemli bir yer kazandıran de Gaulle'ün prestiji, bu hafta dış politika sayfamızda da okuyacağınız gibi, Vietnam zirve görüşmelerinin Paris'te yapılması gerçekleştikten sonra adamakıllı artmıştır. Dünya diplomasisinde ağırlığını iyice ortaya koyan de Gaulle'ün Türkiye'yi ziyareti dış politikamızda yeni açılışlara imkân hazırlaması bakımından büyük önem taşımaktadır.

TEKZİP

Metin Toker hakkında

Bazı dergi ve gazeteler Metin Toker hakkında uydurma haberler yayınlamakla kendilerini tatmine çalışmaktadırlar. Bu yalanlar arasında yazılmış olan Metin Toker'in Ulus gazetesinin başına geçeceği, yahut Ankara'daki evini bırakıp İstanbul'a taşınacağı, hele âile büyükleri üzerinde siyasi ısrarlarda bulunduğu gibi haberler ne aslı, ne esası olan, asılsızlığı yazanlarca en iyi şekilde bilinen yakıştırmalardır.

Metin Toker

5 mayıs

Sunay'ın gezisi

■ Irak ve Afganistan'dan döndükten sonra Ankara'ya uğramadan Güneydoğu Anadolu turuna çıkan Cumhurbaşkanı Sunay, bölge halkının sefaleti karşısında hayrete düşmekten kendini alamamıştır. Batman'dan Midyat'a giderken yol üzerindeki Şikeftan köyüne de uğrayan Cumhurbaşkanı Sunay, mağaralarda yaşayan yurttaşlarımızın durumu karşısında büyük üzüntüye kapılmış ve Hasankeyf bucağında yaptığı konuşmada «Yirminci Yüzyılda bu şekilde yaşamak fecaattir. Türkiye'de böyle yerlerde yaşayanların mevcudiyetinden ıstırap duyuyorum» demiştir. Bir süre önce «anayasa sosyalizme kapalıdır» şeklinde demeçler veren Cumhurbaşkanı Sunay'ın sadece ıstırap duyması yeterli değildir, bu vatandaşların insanca yaşama hakkını kazanabilmek için mücadele etmelerine de saygı göstermesi gereklidir. Doğulu vatandaşlarımızın insanca yaşama hakkına sahip olabilmeleri ise, ancak bir sosyalist örgüt içinde bizzat iktidara gelmeleriyle mümkündür. Aksi halde, Sayın Sunay vatandaşlarının sefaletine ne kadar üzülürse üzülsün, sosyalist eyleme karşı çıktıkça bu sefaletin ortadan kaldırılması mücadelesine maalesef bir katkıda bulunmuş olamayacaktır.

Hart'ın marifeti

■ Amerikan Büyükelçisi Parker Hart, tıpkı bir sömürge ülkesinin genel valisi gibi Türkiye'yi dolaşmakta ve Demirel iktidarını destekler mahiyette demeçler vermektedir. Resmi sıfatlı kişilerin demeç vermesinin yasaklandığı seçim döneminde Çukurova Bölgesi'ne giden Hart, Demirel iktidarını överek «Hükümet, hastahaneler, okullar, sosyal sigortalar ve başka toplum hizmetleri kurmak için hızla gayret göstermektedir» demiştir. Hart'ın Türkiye'nin bağımsızlığıyla alay edercesine verdiği içişlerimizle ilgili demeçlere göz yummak suretiyle Demirel iktidarı, kimin dümensuyunda olduğunu göstermektedir.

Plân çaresiz

■ Türkiye'deki işsizlik sorunu, 15 yıllık plan dönemi sonunda da çözümlenemeyecektir. En yoğun çalışma mevsiminde dahi tarım alanında iki milyon gizli işsizin bulunduğu yurdumuzda, 15 yıllık plan dönemi sonunda açık işsiz sayısı yedi buçuk milyona yükselecektir. Yapılan hesaplara göre, plan tam olarak uygulanacak olursa, plan dönemi sonunda ancak altı milyon kişiye iş bulunabilecektir. Yani bu düzen devam ettikçe ve sosyalist bir planlamaya geçilmedikçe, 15 yıl sonra da işsizlik yine kol gezecektir.

6 mayıs

Banka enflasyonu

■ Maliye Bakanı Cihat Bilgehan, 1950'den bu yana 17 yılda 17 bankanın tasfiye edildiğini yada edilmekte olduğunu açıklamıştır. Bu bankaların yöneticisi ve mensuplarından 89'u hakkında savcılıklarca açılması gereken soruşturmalar, çeşitli tarihlerde çıkarılan af kanunları dolayısıyla düşmüştür. Bu bankaların tasfiyeye uğratılması sebepleri ise, ya 7129 sayılı kanun hükümlerine uyamamak yada taahhütlerini yerine getiremeyecek kadar zaafa uğramış olmaktır. İşbirlikçi sermayenin çeşitli oyunlarını örtbas etmek, piyasa daleveralarını gizlemek için Bankalar Kanunu'na konulan hükümlerin asıl amacı böylece ortaya çıkmaktadır.

Zira, Bankalar Kanunu'na göre, usulsüz kredi veren banka yöneticisi pek az bir ceza ile, bazan da sadece para cezasıyla kurtulabildiği halde bankalarla ilgili haberleri yayınlayan basın mensupları, 76. maddeye göre altı aydan üç yıla kadar hapis ve bin liradan 10 bin liraya kadar para cezası tehdidi altında tutulmaktadır. Bu tehdit, gerçeğe uygun haberlerin yayınlanmasını dahi önlemektedir.

Gençliğe baskı

■ İstanbul Teknik Üniversitesi Talebe Birliği eski Başkanı Hasan Yalçın, «yönetmeliğe aykırı davranışlarda bulunduğu» iddiasıyla Üniversiteden bir ay uzaklaştırılmıştır. Yalçın, başkanlığı sırasında okulda düzenlenen toplantılardan dolayı, başkanlıktan ayrıldıktan sonra suçlandırılmaktadır. İTÜTB Başkanı Harun Karadeniz ve İTÜTOTB Başkanı Çetin Uygur, yayınladıkları ortak bildiri ile disiplin kurulunun kararını kınamışlar ve bu davranışın aslında öğrencilerin halktan yana eylemlerine engel olmak amacı güttüğünü açıklamışlardır.

7 mayıs

Tekstilde kriz

■ Kolay gelir sağladığı için kısa zamanda iç tüketim ve ihracat hacminin üzerinde üretim yapan tekstil sanayicileri, elde kalan stokları eritmek üzere Demirel Hükümeti'ne baskı yapmağa başlamışlardır. Henüz iflaslar olmadığını, ancak eldeki stoklar eritilmeyecek olursa iflasların ve bazı işletmelerin kapanmasının beklenebileceğini ileri süren Ege Bölgesi Sanayi Odası'na göre, tekstil sanayiindeki krizin giderilebilmesi için uzun vadeli ve küçük faizli krediler sağlanması, ihraç imkânlarının arttırılması gerekmektedir. Yüksek Danışma Kurulu adı altında bir grup meydana getiren tekstil sanayii işletmecileri, Demirel iktidarından kredi almak için seçimlerinden sonra harekete geçeceklerdir.

İYTOTB'de seçim

■ 20 Nisan'da başlayan İstanbul Yüksek Teknik Okul Talebe Birliği Kongresi yapılan seçimlerle sona ermiştir. Genel Başkan Sait Bülbül, geçen yıl yaptığı devrimci çalışmalardan dolayı aklandıktan sonra yeni genel başkanlığa İnşaat Bölümü öğrencilerinden Cengiz Gülderen seçilmiştir. Seçim sonuçları, İYTOTB'nin bu yıl da çalışmalarını devrimci çizgide sürüdüreceğini göstermektedir.

Teknisyen ihtiyacı

■ Devlet Planlama Teşkilâtı'nca yapılan açıklamaya göre 1968 yılı sonunda Türkiye'nin 45 bin teknik elemana ihtiyacı bulunmaktadır. Her geçen gün Türkiye'nin teknik eleman ihtiyacı biraz daha artarken Demirel Hükümeti'nin mevcut teknik okulları işlemez duruma getirmesi ve bunların yerine imam hatip okulları açması, ikinci beş yıllık planın uygulanmasını da aksatacaktır.

8 mayıs

Marx uzmanları

■ Karl Marx uzmanlarından kırkı, Marx'ın 150. doğum yıldönümü dolayısıyla UNESCO'nun çağrılısı olarak «Uluslararası Felsefe ve İnsanlıkla İlgili Bilimler Kongresi» ni meydana getirmek üzere Paris'te toplanmışlardır. Toplantıya Amerikalı bir Marx uzmanı olan ve Almanya'da doğup Nazi devrinde Amerikan uyruğuna geçmiş bulunan 70 yaşındaki Herbert Marcuse başkanlık etmektedir. Kongreye Sovyetler Birliği, Fransa ve çeşitli Avrupa ülkelerinden delegeler katılmıştır.

Görevden alındı

■ Cumhuriyetin yürekli savcılarından biri daha görevinden alınmıştır. Koyulhisar Savcısı Şiar Yalçın'dan sonra, öteden beri hükümetin keyfi emirlerine ve tutumuna yazılarıyla karşı çıkan Mehmet Feyyat'a, son olarak atandığı Çerkezköy Savcılığı görevinden Savcılar Kurulu emriyle el çektirilmiştir. Bu olay, devrimci savcılara karşı baskının artırılacağını göstermektedir.

CIA ajanları

■ Yakında Doğu Almanya'da yayınlanacak olan «CIA'da kim kimdir?» isimli kitapta, çoğu batı blokunda ve tarafsız ülkelerde çalışan 3500 CIA ajanının adları ve kimlikleri açıklanacaktır. Kitabın yazarı Julies Mader'e göre, bu ajanların çoğu Latin Amerika, Batı Avrupa, Afrika ve Ortadoğu'da çalışmakta olan Amerikan konsolosları, ataşeleri ve işadamlarıdır. Yazarın bir kaç yıl önce Batı Almanya istihbarat servisi hakkında yayınladığı kitap gerçeklere tamamen uygun olduğundan, bu yeni eserinin de büyük sansasyon yaratması beklenmektedir.

Öğrenci gösterileri Fransa'ya sıçradı

Amerika ile Kuzey Vietnam arasında başlayan zirve görüşmelerinin bütün dikkatleri Paris'e çevirdiği sırada, Avrupa'yı sarsan öğrenci gösterilerinin Fransa'ya sıçraması geçen hafta eğitim meselesini ön plana itmiştir. Fransız Üniversitelerindeki köhnemiş eğitim metodlarını ve bir Fakültenin kapatılmasını protesto etmek isteyen Sorbon Üniversitesi öğrencilerinin polis tarafından sert şekilde dağıtılması üzerine patlak veren çatışmalar kanlı gelişmelere yol açmıştır. Öğrenci gösterilerinin nedenleri üzerine The Times'de yayınlanan bir incelemeyi bu hafta 7. sayfamızda bulacaksınız...

9 *mayıs*

Sonora 64

■ Türkiye'yi dünya pamuk piyasasından silmek, tarım ilâçları ve gübre satın almak zorunda bırakmak amacıyla yurdumuzda ekimine başlanan Sonora - 64 adlı Meksika buğdayının verdiği sonuçları incelemek üzere Amerika'dan gelen bir heyet araştırmalara başlamıştır. Sonora 64 ekilen bölgelerde vaad edilen ürünün alınamaması ve halkın gelecek yıllarda tekrar pamuk ekimine yönelmesi ihtimali karşısında yurdumuza gelen Dr. Wogel başkanlığındaki Amerikan heyeti, Marmara bölgesindeki çalışmalarını bitirmiştir. Tarım Bakanı Dağdaş'ın çağrısı üzerine Türkiye'ye gelen Amerikan heyetine, Tarım Bakanlığı Tarla Bitkileri Dairesi Başkanı Nazım Durlu başkanlığında bir Türk heyeti eşlik etmektedir. Amerikalı uzmanların Ege ve Çukurova'daki incelemeleri sonunda hazırlayacakları rapor üzerine, Tarım Bakanlığı gelecek yıl için Sonora - 64 ekimini yaymak amacıyla bir propaganda kampanyası açacaktır.

Dost Gecesi

■ İstanbul Açık Hava Tiyatrosun'da 25 Mayıs 1968 günü saat 20.30'da bir «Dost Gecesi» düzenlenmiştir. Arkadaşımız Osman S. Arolat'ın sunacağı gecede İdris Küçükömer, İlhan Selçuk, Çetin Altan, Çetin Özek, Can Yücel konuşacaklar, Mahsuni, İhsani, Muhlis Akarsu, Hüseyin Kaçıran, Fermani, Ruhi Su, Rahmi Saltık, Ali Büyükkuzun ve Nesimi çalıp söyleyeceklerdir.

10 *mayıs*

Kim kimden yana?

■ Odalar Birliği Başkanı Sırrı Enver Batur, İstanbul Ticaret Odası Meclisi'nde yaptığı konuşmada «Bugünkü iktidar bilhassa ve daima özel sektörün yanındadır, onun için gayret sarfedilmektedir» demiştir. 18 Mayıs'ta toplanacak olan Odalar Birliği Genel Kurul toplantısı dolayısıyla konuşan Batur, hükümetin birlik işlerine hiçbir şekilde müdahale etmediğini belirterek, Birliğin Türk özel teşebbüsünün menfaatleri için hükümetle, bakanlıklarla, iktidar ve muhalefet partileri ile daima iyi ilişkilerini devam ettirmeğe çalıştığını söylemiş, «Bir yandan özel sektörün varlığını istismara yeltenenlerle, bir yandan da tamamen sapık düşüncelerle hür teşebbüsü baltalamak isteyenlere karşı bir fazilet mücadelesi yapılmaktadır» demiştir. Seçimlere girildiği şu sırada, özel sektörün en yetkili adamının partiler arasında bu şekilde ayırım yapması, hükümeti ve burjuva partilerini desteklediğini göstermesi, emekçiler için ve toplumcular için büyük önem taşımaktadır.

Sait Faik Ödülü

■ Darüşşafaka Cemiyeti tarafından ünlü yazar Sait Faik adına düzenlenen hikâye yarışmasını bu yıl «Kavga» isimli kitabıyla Muzaffer Buyrukçu kazanmıştır.

11 *mayıs*

ANT yargılandı

■ Yaşar Kemal'in «Vatan İhaneti Katmerleşiyor» başlıklı yazısından dolayı Basın Savcılığı'nın Toplu Basın Mahkemesi'nde Yaşar Kemal ve o sayının sorumlu müdürü Doğan Özgüden aleyhine «sınıfları tehlikeli surette kin ve adavete teşvik ettikleri» iddiasıyla açtığı dâvanın duruşmasına Toplu Basın Mahkemesi'nde devam edilmiştir. Dergimizin avukatı Müşür Kaya Canpolat, yazıda suç olduğuna dair Prof. Sahir Erman tarafından verilen raporu reddettiğinden mahkeme, yazının yeniden üç kişilik bir bilirkişi kuruluna incelettirilmesine karar vermiştir.

Amerika'da bile...

■ Amerikalıdan çok Amerikancı olan burjuva partileri Türkiye'de sosyalist bir partinin varlığına dahi tahammül edemezken, dünyada komünizm düşmanlığının şampiyonluğunu yapan Birleşik Amerika'da Komünist Partisi başkanlık seçimlerine gireceğini açıklamıştır. 1940'tan beri ilk defa başkanlık seçimine girecek olan Amerikan Komünist Partisi'nin Başkanı Harry Winson, «Adaylarımız, barış ve Vietnam'daki emperyalist tecavüzün durdurulması mücadelesine katkıda bulunacaklardır. Irkçılık, getto hayatı ve fakirliğin sona erdirilmesi savaşını kuvvetlendirip eşitlik isteğini seslendireceklerdir» demiştir.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Gün Seçim günüdür !

2 Haziran seçimleri için propaganda kampanyası bu hafta bütün Türkiye'de başlamıştır. Evvelce de belirttiğimiz gibi, mahalli seçimlerde bir iktidar değişikliği söz konusu olmamakla beraber, vatandaşların eğilimlerini tesbit etmek bakımından 2 Haziran'da kullanılacak *oylar büyük önem taşımaktadır. Halen* Türkiye'de iktidar üzerinde hak iddia eden sekiz siyasal parti vardır. Mahalli seçimler, vatandaşların tercihlerinin hangi yönde, hangi partilerden yana olduğunu gösterecek ve belki de bu sekiz parti içinden bazıları 1969 genel seçimine girmeden politika sahnesinden silinecektir. Başka türlü olmasına da imkân yoktur. Çünkü sosyalist hareketin Türkiye siyasal hayatında yer aldığı 1961'den bu yana geçen sekiz yıl içinde büyük emekçi *kitleleri, siyasal tercihin İnönü ile Demirel yada Bölükbaşı* ile Türkeş yada Azizoğlu ile Feyzioğlu arasında değil, emekçilerle sömürücüler arasında yapılması gerektiğini daha iyi anlamışlardır. Bir kere böyle kalın bir çizgi çekildikten sonra, bütün harf ve isim kalabalığına rağmen, emekçi vatandaş iki alternatiften birini seçmek durumundadır: Sömürülmeğe devam etmek yada *insanca yaşamak*...

Bugün AP'si, CHP'si, GP'si, MP'si, CKMP'si, YTP'si, BP'si ile yedi burjuva partisi bir yanda, emekçilerin kendi öz partileri olan TİP öte yandadır. Burjuva partileri arasında, hattâ her burjuva partisinin kendi iç bünyesinde sürüp giden çekişmeler, mutlu azınlık mensuplarının emekçi kitlelerini daha çok sömürebilmek için kendi aralarında giriştikleri rekabetin siyasal alandaki görüntüsüdür. Burjuva partilerinin büyük maddî imkânları, dış destekleri vardır. Her biri fakir fukaradan kesilen paralarla devlet hazinesinden beslenmekte, siyaset meydanında milyonlarca lira ile at koşturmaktadırlar. Buna karşılık, emekçilerin partisi TİP, oy pusulalarını, seçim afişlerini bastıracak parayı dahi güçlükle sağlayabilmekte, yedi burjuva partisinin karşısında seçim yarışına hiç de eşit olmayan şartlar altında katılmaktadır. TİP'in içinde bulunduğu imkânsızlıklar o kadar büyüktür ki, maalesef bazı sosyalist aydınlar, bu yoldan sonuca varmayı mümkün göremedikleri için, sola açılmış görünen burjuva partilerini emekçilerin öz partisine tercih etmekte, TİP'i hiçe sayarak, tatmin olmamış iktidar hırsları uğruna devrimcileri sömüren bazı karanlık kimselerle güçbirliğine koşmaktadırlar.

Evet, TİP büyük maddi imkânsızlıklar içindedir, emekçi halk kitlelerinin uyanması güç ve geç olmaktadır. Ama önemli olan, bu imkânsızlıklar içinde güç olanı başarmak, bütün zorluklara, baskılara, tehditlere göğüs gererek mücadele etmektir. Kaldı ki, bütün imkânsızlıklarına ve karşılaştığı zorluklara, baskılara, tehditlere rağmen, TİP, kurulduğu günden bu yana büyük mesafeler kaydetmiştir. Bugün Türkiye'de bir anti-emperyalist mücadeleden söz edilebiliyorsa, bugün kırk yıllık İsmet Paşa bile solculuk taslıyorsa, bugün anayasaya aykırı birçok kanunlar iptal edilmişse, bugün AP'nin parlamentoda mutlak çoğunluğu sağlayarak faşizmi getirmesini öngören barajlı d'Hont sistemi Anayasa Mahkemesi'nden geri dönmüşse, bugün Orgeneral Tural Amerika'nın yeni toprak taleplerine «hayır» diyebiliyorsa, bunlar hep TİP'in dev mücadelesinin eseridir. Türkiye İşçi Partisi, yarınları, emekçi kitlelerin mutlu yarınlarını hazırlamaktadır. Bütün toplumcular, bu kutsal hazırlığa bugünden katkıda bulunmazlarsa, emekçi hareketine en güç zamanlarında dirsek çevirmenin utanç damgasını alınlarında taşımaktan hiçbir zaman kurtulamayacaklardır.

EZİLDİĞİN YETER, DAVRAN ARTIK

2 Haziran seçimleri için propaganda kampanyası bu hafta bütün Türkiye'de başlayacaktır. Türk sosyalistleri, seçim kampanyasına, Anayasa Mahkemesi'nde kazandıkları büyük bir zaferle girmektedirler.

Sol muhalefetin oylarını değerlendirmeyerek Türkiye İşçi Partisi'ni parlamentodan silmek amacıyla kanunlaştırılan barajlı d'Hont sistemi, TİP'in açtığı dâva sonucunda Anayasa Mahkemesi'nde iptal edilmiş ve her partinin millet meclisi ve senatoda kuvveti oranında temsilini sağlayacak bir sistem kabul edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, önce usul bakımından yapılan itirazları incelemiş, Millet Meclisi başkanlık divanının ve parlamentodaki ilgili komisyonların seçiminin usulsüz olduğunu kabul etmiş, ancak bunların seçim kanununun iptalini gerektirmeyeceğini kararlaştırmıştır.

Daha sonra esas bakımından yapılan itirazları ele alan Anayasa Mahkemesi, Seçim Kanunu'nun küçük partileri parlamentodan silmek amacıyla barajlı d'Hont sistemini getiren 32. maddesinin 4. ve 5. fıkralarını beş üyenin muhâlefetine karşılık on oyla iptal etmiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin seçimde adaleti sağlayan kararı, anayasaya bağlı bütün çevrelerde büyük memnunluk yaratmıştır.

Barajlı d'Hont sisteminin iptalini sağlayan TİP adına Genel Başkan Mehmet Ali Aybar verdiği demeçte, Anayasa Mahkemesi'nin kararını şöyle değerlendirmiştir:

«Artık başkasına verilen oylarla iktidara gelme veya iktidarda kalma yolu ebediyen kapanmıştır.

Bu vesileyle CHP'nin bu konudaki samimiyetsiz davranışlarına da dikkati çekmek isteriz. CHP Meclis'te sureta bir muhalefette bulunmuş, fakat seçim kanununun iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmamıştır. Başvurmamıştır, çünkü, o da AP gibi haketmediği oylarla birkaç senatör ve milletvekili fazla çıkarabileceğini hesap etmiştir.»

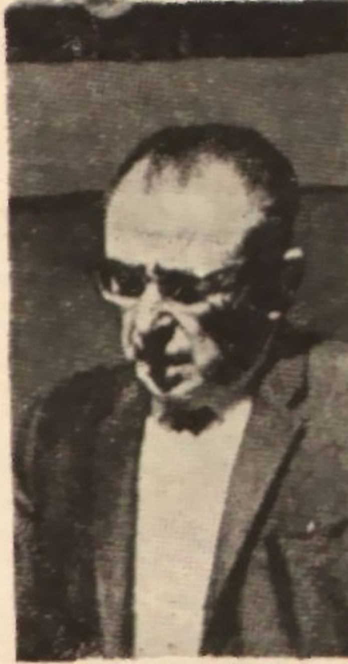
Gerçekten de, barajlı d'Hont sistemine, AP kadar CHP de büyük umut bağlamış bulunuyordu.

Anayasa Mahkemesi kararı karşısında CHP yine samimi olmayan bir davranışla sonuçtan memnun olduğunu açıklamış, fakat parti genel merkezinde uzmanlar derhal kâğıda ve kaleme sarılarak bu değişiklikten sonra TİP'in parlamentoya kaç milletvekili sokabileceğini hesaplamaya koyulmuşlardır.

AP'de şaşkınlık

Fakat iptal kararı karşısında en büyük darbeyi yiyen şüphesiz AP olmuştur. Demirel iktidarı ilk 48 saat içinde şaşkınlıktan kendisini kurtaramamış, ne diyeceğini şaşırmış, sadece Devlet Bakanı Seyfi Öztürk, bir şey söylemiş olmak için; **«Kanunun usul ve esas bakımından doğruluğu kabul edilmiştir. Meclisin toplanıp yeni bir kanun çıkarması bahis konusu değildir. Toplanmak için gerekli şartlar anayasada bellidir. Kanunun heyeti umumiyesi iptal edilmemiştir.»** demiştir. Demirel ise yolunu kesen gazetecilerden yengeç gibi yan yan kaçarak soruları sadece **«gülücükler»**le cevaplandırmıştır.

Kararın açıklanmasından ancak 48 saat sonra konuşabilen Demirel, mahalle maçlarında yenilen takım kaptanlarının bozuk havasında bir demeç vermiştir. İktidarın başarılı (!) hukukçularının karar üzerine verdikleri fetvaların ışığında konuşan Demirel; **«Gerekçe henüz elimize geçmiş değil»** demiştir. **«Hükümet de bir anayasa müessesesidir. Bütün bunların kararları nasıl münakaşa edilebiliyor ise, Anayasa Mahkemesi kararları da münakaşa edilebilir.»** demiştir. **«Milli Bakiye sistemi tarihe karışmıştır. Netice olarak, AP'nin seçim beyannamesindeki taahhüdü yerine gelmiştir»** demiştir. **«Biz sadece umumi efkârımızla Adalet Partisi iktidarı tarafından getirilen tasarıda anayasaya aykırı bir husus varmış ve bunun mucibi de sanki bizmişiz gibi yapılan iddiaları ortadan kaldırmak için bu beyanda bulunuyoruz»** demiştir.

İBRAHİM SENİL
-Anayasa Mahkemesi Başkanı-

Oysa, Demirel'in bu karar karşısında yapması gereken tek şey vardı: İstifa etmek.. Çünkü bütün demokrasilerde, parlamentodan geçirdiği kanunlar Anayasa Mahkemesi tarafından arka arkaya iptal edilen hükümetler için yapılacak tek şey istifa etmektir.

Ama öyle görünmektedir ki, Demirel anayasa dışına düştüğü arka arkaya ilâmlara bağlandığı halde başta kalmakta direnecektir.

Ve bundan sonra bütün çalışmalarını, Anayasa Mahkemesi'ni tesirsiz hale getirmeğe hasredecektir. Seçim kampanyasını **«Parlamentoda muhalefet çalışmamızı engelliyor; Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay kararlarımızın uygulanmasını önlüyor»** sloganı üzerine yürütecektir. Vatandaştan anayasayı değiştirecek çoğunluğu AP'ye sağlamalarını isteyecektir.

Ama artık Demirel'in anayasayı kitleleri aldatıp oy artırarak ve üçte iki çoğunluğu sağlayarak değiştirmesi imkânsızdır. Çünkü, önümüzdeki seçimlerde uygulanacak seçim sistemi buna imkân vermemektedir.

İktidarın bir başka ard hesabı da, emeklilik yaşının 60'a indirilmesini öngören tasarının kanunlaşmasını sağlayarak Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay üyelerini birer birer temizlemek, yerlerine dilediği adamları seçtirerek bu anayasa kuruluşlarını da AP'nin dümensuyuna sokmaktır. Ancak bu tasarı da parlamentodan geçse bile gidip dayanacağı yer Anayasa Mahkemesi'dir ve herhalde bu oyun da orada iflas edecektir.

Bayar kâbusu

Anayasa Mahkemesi'nin barajlı d'Hont sistemini iptal etmesinin AP çevrelerinde yarattığı şaşkınlık devam ederken, bir başka telaş unsuru da, eski Cumhurbaşkanı Celâl Bayar'ın başkent Ankara'yı durup dururken ziyaret etmesidir.

Bayar, Atabeyli'yi İstanbul'a belediye başkan adayı seçtirdikten sonra, AP içindeki çekişmelerin istediği kıvama geldiğine kanaat getirerek başkente el atmayı, yarınlar için yaptığı hesaplara uygun bulmuştur. Sessizce Ankara'ya gelerek önce eşinin mezarını ziyaret eden Bayar, hemen bir takım temaslara girişmiştir. Gerçi İçişleri Bakanı Sükan Bayar'ı sivil polislerine adım adım izlettirmiştir ama, kapalı kapılar ardında yapılan temasları öğrenmek bir türlü mümkün olamamıştır.

Temaslarını büyük bir gizlilik içerisinde yürüten Bayar'ın planına göre önce sessiz sedasız Bizim Ev'in Ankara Şubesi kurulacak, bir süre sonra da karargâh İstanbul'dan Ankara'ya nakledilecektir.

Demirel, Bayar'ın Ankara'ya gelişini önemsemez görünmektedir. Gerçi, önseçimlerde oynanan oyunlar dolayısıyla teşkilât ile genel merkez arasında patlak veren sürtüşmeler ve Anayasa Mahkemesi'nin verdiği karar karşısında Bayar'ın Ankara'ya gelişi arka plânda kalmaktadır. İstanbul teşkilatını gözden çıkaran Demirel, Ankara için de umudunu yitirmiştir. İzmir'de Karaoğlu ve Faz-

CHP de Nakil Verir

Klişecilikte, özellikle taşbasmacılıkta arasıra rastlanan bir olay var, nakil verme diyorlar. Geçende bir arkadaş anlattı: Baskıda kullanıldıktan sonra her nasılsa bir köşede unutulmuş kalmış otuz, kırk, kırk beş yıllık eski taşlar olurmuş, üzeri resimli. Hası hem ucuza geldiğinden, hem de eski günlerin sağlam zenaatiyle hazırlanmış olduklarından galiba, «Bu eskilerinden bulduk mu bayram ediyoruz,» dedi arkadaş. «Ama,» dedi sonra, ekledi, «pek tekin olmuyor bunlar.» «Nasıl, yani?» dedim. Anlattı. İlkin «taşın üzerindeki eski resmi pomza taşıyla iyice siler temizlersin» dedi. Sonra kendi resmini çizer, boyasını çeker, basarsın kâğıda. Yenilerinden elde edemeyeceğin sonucu bu eski taşlar verir. Sil, çiz, birkaç kez kullanırsın o taşı. Derken bir de bakarsın, günün birinde, baskıdan çıkan kâğıtta senin çizmediğin, nereden geldiğini bilemediğin bir resim var. Bambaşka birşey. Yarım bir yüz, meselâ. Ya da bir yazı. Ya da bir top arabası... İlk sefer pek şaşmış bu «mucize»ye arkadaş. Sonra araştırmış etmiş, öğrenmiş işin içyüzünü. Taşın cinsinden mi, havanın rutubetinden mi, kullanılan eczanın gücünden mi nedense, üzerine çizilen deseni taş taş içine çekiyormuş; taşı kullanan da üzerini sile temizleye sonunda bu eski resme kadar iniyormuş. Olay bu. Arkadaş, «Taşın hâfızası,» dedi. Ben bizim Babıâlide sordum soruşturdum, klişeciler olayı doğruladılar, ama buna taşın «nakil vermesi» denir dediler.

Şu bizim yıllanmış CHP de, galiba, böyle «nâkil» bir parti. Hâfızasına da diyecek yok, durup durup nakil veriyor. Henüz belediye ve kısmi Senato seçimleri kampanyasının başında sayılırız; seçimler iyice bir yaklaşsın, görün bakın CHP'den daha neler çıkıyor.

Zaten çıkması değil, çıkmaması mucize olurdu.

Bana sorarsanız, CHP'nin hakkını yememeli. Hakkını yememeli ve Cumhuriyetin padişahlıktan devralıp sürdürdüğü devlet çatısına yan gelip kurulmuş bir gâvur düzenin has temsilcisi olduğunu günü sırası geldikçe hatırlamasını hoş karşılamalı. Hattâ vazifeşinaslığın ve akde-vefânın bu denlisini biraz da takdir ve ibretle temaşa eylemeli. (Eski günahlar, biliyorsunuz, içe işler ve muhteris mizaçlar günahlarından erdem çıkarmaya eğilimlidirler). Dışa ve içe karşı devletin bekasını öteden beri «Yurtda Sulh, Cihanda Sulh» ilkesinin en oportunist bir yorumuna bağlayagelmiş bir partiden, seçimler arifesinde, yurda ve millete hayır-sedâ çıkacağını ummak zaten hata olurdu.

Evet, CHP'nin hakkını yememeli. Hakkını yememeli de, nicedir sırtında taşıdığı tarihsel sorumluluktan kaçmadığını, tarihsel görevinden çekilmeyeceğini her bir fırsatta dünya âleme hatırlatmaktan geri durmadığına bir mim koyup pomza taşını ele almaya bakmalı. Pomza taşı emekçilerin eline bir geçmeye! Geçti mi (geçecek de, günün birinde) kurulu düzeni de, kurgusunu da, kuranını da, yedi kat çarkına işlemiş günahlarıyla, öyle bir silip atacak, öyle bir silip atacak ki, o zaman işte ne «taşın cinsi» fayda edecek, ne «havanın rutubeti», ne de «eczanın gücü».

T. AĞAOĞLU

CELÂL BAYAR ANKARA'DA
— Karargâhı başkente naklediyor —

lı Arınç takımının ne yapacağı bilinmemektedir. Kibar'ın seçilmemesini sağlamak için İl başkanı Karaoğlu'nun el altından çalışması büyük bir ihtimalle İzmir'de AP'ye büyük oy kaybettirebilecektir. Sadece İzmir'de değil, Türkiye'nin çeşitli il ve ilçelerinde ön seçim dolapları yüzünden kırgın olanların sayısı oldukça yüksektir. AP'li seçmenin sandık başına gitmemesi demek, mahalli seçimler yüzünden senato seçiminde de oy kaybetmek sonucunu doğuracaktır. Özellikle barajlı d'Hont sisteminin kaldırılmasından sonra AP'nin senato seçimini birçok yerlerde muhalefete kaptırması ihtimali artmıştır.

Bu sonuç ise, AP içindeki Demirel muhaliflerinin kuvvetlenmesine ve belki de genel seçimlere kadar kendisini devirmelerine yol açacaktır.

İşte Bayar'ın karargâhı Ankara'ya nakletmesi, önemsemez görünmesine rağmen, bu yüzden Demirel'in uykularını kaçırmaktadır. Çünkü parti içindeki muhaliflerin Bayar'la işbirliği yapmaları parti içi darbeyi daha da yaklaştıracaktır.

CHP'de kaynaşma

AP'de bu kaynaşmalar sürüp giderken ŞHP'de de Ortanın Solu ekibi ile Göbekçiler, hesaplaşma gününe hazırlanmaktadırlar. 2 Haziran seçimlerinde CHP'nin oy kaybetmesi ya da yerinde sayması, uzun zamandan beri pusuda bekleyen Göbekçilerin derhal harekete geçmesine ve büyük bir ihtimalle Ortanın Solu ekibini tasfiye etmesine yol açacaktır. Bunu bildikleri için, Ecevit ve arkadaşları seçim kampanyası için şöyle bir plân hazırlamışlardır.

● İsmet Paşa faktörü en iyi şekilde kullanılacaktır. Doktorları geziye çıkmasını yasakladığı için Genel Başkan sadece Ankara'da birkaç radyo konuşmasıyla yetinecektir. İnönü'nün hastalığının propaganda devresi içinde kullanılıp kullanılmamasına daha sonra karar verilecektir.

● Soğukpınar'ın Ankara Belediye Başkanı adaylığına gelişi, Ortanın Solu hareketinin yerleştirilmesi, işçi ve köylü oylarının alınmasında kullanılacaktır. Ulus Gazetesi'nde Soğukpınar ile ilgili sürekli yayın yapılacaktır. Bu arada, partili üniversite öğretim üyeleri Soğukpınar'ı kursa tâbi tutarak yetiştirecek, yapacağı konuşmaları hazırlayıp verecektir.

● Göbekçiler'in bir araya gelmesini önleyecek bir gezi programı düzenlenecek ve Ortanın Solu ekibinden olanlar daima Göbekçiler'den sonra konuşturulacaktır. Göbekçiler'in umudunu kırmak için, tesbit edilen yerlere önceden gönderilecek ekipler ve güçlü kişiler, teşkilatın başındakileri hazırlayacak, ayrıca Göbekçiler'in Ortanın Solu'nun güçlü olduğu il ve ilçelere gönderilmesi için azami titizlik gösterilecektir.

● AP kitlesine konuşmalarda çatılmayacak, hedef olarak iktidar yöneticileri seçilecektir.

● Türk İş'in desteği sağlanacak ve Türk İş yöneticilerinin demeçleri Ulus Gazetesi'nde büyük gösterilecektir.

Bütün bunlar şu gerçeği ortaya koymaktadır: Ecevit ve arkadaşları için, 2 Haziran seçimleri bir dönüm noktasıdır. Ya Ecevit CHP'nin başında kalacak, ya da yönetimi Göbekçiler'e bırakacaktır.

Ancak hangi alternatif galip gelirse gelsin, kaçınılmaz âkıbet şudur: CHP yeni bir bölünmeye daha uğrayacaktır..

TİP'in çağrısı

İktidar partisi ve ana muhalefet partisi bu iç çekişmeler içerisinde bocalarken, üçüncü parti olduğunu şimdiden kabul ettirmiş bulunan TİP, sağlam bir zemin üzerinde daha büyük başarılara doğru ilerlemektedir.

Üç yıllık yasama döneminde sadece ve sadece emekçi halkın hizmetinde olduğunu ve tavizsiz bir şekilde bağımsızlık mücadelesi verdiğini ispatlamış bulunan TİP'in oyları normal olarak artış kaydedecektir.

Aday listelerinde mostralık olarak değil, gerçekten bütünüyle emekçilere ve emekten yana olanlara yer veren TİP, büyük gücünü emekçi kitlelerinden almaktadır.

A.P. ve CHP gibi burjuva partilerindeki sandalye kavgaları karşısında hayal kırıklığına uğrayan seçmen kitleleri çıkarlarının nerede olduğunu anlamaktadır.

TİP bu seçimde emekçi kitlelerine şöyle seslenmektedir:

EZİLDİĞİN YETER, DAVRAN ARTIK... GÜN SEÇİM GÜNÜDÜR...

2 Haziran seçim günü, emekçi kitlelerin kendi kaderlerine kendilerinin daha büyük ölçüde sahip çıktıkları gün olacaktır.

Şimdi ne olacak?

Anayasa Mahkemesi'nin verdiği kararla, bütün partilerin oylarının daha âdil şekilde değerlendirilmesi mümkün olmuştur.

Meselâ, beş milletvekili seçilecek olan bir ile AP 42 bin, CHP 31 bin, TİP 20 bin, MP ise 14 bin oy alacak olsa, partilerin aldıkları oylar sırasıyla 1, 2, 3, 4'e bölünecek ve şu sıralama elde edilecektir.

AP	CHP	TİP	MP
42000	31000	20000	14000
21000	15500	10000	7000
14000	10333	6666	4666
10500	7750	5000	3500

Rakkamlar parti farkı gözetilmeksizin büyüklük sırasına konulduğu takdirde 42000, 31000, 21000, 20000, 15500 şeklinde sıralanacak, beşinci sıradaki 15500 o seçim çevresindeki «taban rakamı» nı teşkil edecektir. Her partinin aldığı oy miktarı, bu rakamı kaç defa ihtiva ediyorsa, o parti seçim çevresinden o kadar milletvekilliği kazanmış olacaktır. Bu hesaba göre, AP 2, CHP 2, TİP 1 milletvekili çıkaracaktır.

Oysa AP'nin uygulamak istediği sisteme göre baraj rakamı 21400 olacak ve TİP milletvekili çıkartamayacaktı...

Sandıklı Demokrasi!

Yaşar Kemal

Bir varmış bir yokmuş, zamanında bir padişah varmış. Padişahın adamları gelmişler, demişler ki :

«Padişahım» demişler. «Halk vergiden çok şikâyet ediyor, sızıldanıp duruyorlar. Ne yapalım?»

Padişah düşünmüş.Padişahtır bu, düşünür :

«Varın gidin» demiş, «bir o kadar vergi daha alın.»

Padişahın adamları gitmişler bir o kadar vergi daha almışlar halktan, gelmişler padişaha. Padişah sormuş :

«Ne yapıyor sızılayan halk?»

Adamlar :

«Hiç sorma Padişahım.» demişler, «sorma ki sorma.. Halkın iki gözü iki çeşme. Bütün memleket feryad-ü figana boğulmuş. Halkın ne üstünde üst, ne başında baş, bir günlük yiyecek ekmekleri bile yok.»

Padişah gazaba gelmiş, padişahtır bu, gazaba gelir ya :

«Gidin,» demiş, «şu mendebur halktan bir misli daha vergi alın.»

Adamlar çarnaçar gene gitmişler, gene bir misli daha vergi almışlar.

Padişah sormuş :

«Halkın durumu nasıl? Gene sızlanıyor, ağlıyorlar mı?»

«Yok Padişahım,» demiş adamlar. «Bir mucize oldu. Biz bu vergiyi de alınca halk oynamağa başladı. Halk değil, dört kol bir çengi. Şimdi çıkın sokağa şenlikten şadımanlıktan geçilmiyor. Gülen gülene, göbek atan atana... Ölüler bile ayağa kalkıp göbek atmaya başladı.»

Padişah gülmüş, padişah bu güler ya...

Kıssadan hisse.. Kıssadan hisse alınsaydı şu yeryüzü cennet olur, kurtla kuzu yayılırdı!

27 Mayıs Devriminden sonra bir Anayasa yapıldı, seçimlere gidildi. Gene Türkiye'de oturan burjuvalar takım taklavatlarıyla iktidara geldiler. Bu Türkiyede oturan burjuvalar hep halkı köle saymışlar, kendileri hep efendi olmuşlar. İşçi Partisi de bu sıralar kuruldu. İşçi Partisi! Vay anasını, kölelerin partisi! Vay anasını! Olacak iş değil. Dünya tersine mi dönüyor? Kaynar sular döküldü Türkiye'de oturan burjuvaların başına. İşçi Partisini kapatmağa kalkıştılar, baktılar ki olmuyor. Anayasa yol vermiyor. Aman ha! Olacak iş mi? Kim yapmış bu Anayasayı? Ne acaip bir Anayasa bu! Anayasa izin vermiyorsa, var el sufi taşlı sopalı saldırdılar. O gün bugündür Türkiye İşçi Partisinin başına taş sopa yağıyor. Aydınlar söylüyor, aklı erenler söylüyor, herkes söylüyor : Bu, Anayasa dışına düşmektir. Anayasaymış, babayasaymış adamın aklı bile almıyor. «Ben sandıktan çıktım, vaa mı bana yan bakan,» diyor da başka bir şey demiyor. Sandıktan çıkmayı padişah olmak sanıyorlar fıkaralar.

İşçi Partisine saldırılarla birlikte, kanunsuzluklar gırla gitti. Demokrasi yerine en korkunç bir faşizm uygulandı. İşçilere, düşünce adamlarına korkunç yüz karası baskılar uygulandı. Türkiye utanç verici bir ortama sürüklendi. Milletin gözünün içine baka baka, üs değil tesis dediler. Türkiyeyi 50000 askeriyle işgal etmiş Amerikaya müttefik adı verdiler.

Her şeyiyle, her yönüyle bir yalan, bundan dolayı da korkunç bir sömürü, bir memleketi bütün sağlıklı varlıklarıyla imha düzeni kuruldu. Dünyanın hiç bir memleketinde ve dünyanın hiç bir çağında, hiç bir insan Türk milletine yapılan bu kötülükler kadar korkunç kötülüklerle karşılaşmamıştır.

Dünyanın hiç bir memleketinde, Hitler Almanyasında, Franko İspanyasında, Salazar Portekizinde Babeuf toplatılmamıştır. Tam yüz yetmiş yıl sonra Fransız düşünürü Babeuf'ü toplatmak şerefi Türk Burjuva iktidarına nasip olmuştur. Artık bundan böyle yirminci yüzyılın insanlarının karşısına göğsümüzü gere gere açık alınla çıkabiliriz. Biz Babeuf'ü toplatmış bir demokrasinin insanlarıyız, diye. Bu onur payı bir millete yeter de artar bile. Rekorların en güzeli.

Sonra bizim demokrasimizde Lenin, Marks, Engels toplanır, Plehanof toplanır, Kazancakis toplanır. Che Guevera toplanır, Ali Faik Cihan toplanır. Toplanır oğlu toplanır. Önüne gelen, aklına esen elinin erdiği, gözünün gördüğü her kitabı toplar. Kitap değil mi toplanmak için yazılmıştır. Bu sandıklı demokrasi bir milletin yetiştirdiği en büyük şairin, Nazım Hikmetin kitaplarını da toplar.

Sandıklı demokrasi Fransa Kültür Bakanı Andrê Malraux'un «Umut» adlı romanını da toplar. Sandıklı demokrasiyi uygulayanlar ne bilsinler Malraux'un kim olduğunu. Bakmış ki romanın adı «Umut», umutta bir komünistlik kokusu var, hemen bir emir, toplatmışlar kitabı. O da doğru dürüst bir adamsa, bir kültür bakanıysa kitabının üstüne böyle komünistlik aşılayan sözcükler yazmasın. Sandıklı demokrasi kitapları okumaz ki... Kitap okursa komünist olur. İnsan kitap okur mu? Ne ayıp şey.. Durup dururken bizim sandıklılar ne demeye komünist olsunlar...

İşi yüze yüze kuyruğuna getirdik. Önce sızlandık, sonra ağladık, şimdi toptan koskoca bir millet elele tutuştuk sandıklı demokrasinin karşısında göbek atıyoruz. Dört kol bir çengi... Şıkır da şıkır, şıkır da şıkır.. Şıkır ha şıkır, şıkır ha şıkır... Şıkır, şıkır, şıkır, şıkır...

Allah düşmanın başına bile böyle bir belâyı vermesin. Allah hiç bir milleti böyle bir talihsizliğe mahkum etmesin. Amin... Şıkır da şıkır...

Bir haftalık dergi çıkarırız. Birkaç kişiyiz. Düşüncelerimizi söyleriz. Öyle çok sert de değil. Hiç bir zaman karşımızdaki burjuva yazarlarının insanlık seviyelerine, söğme saymalarına düşmeden.. Bu dergi bir buçuk yıldır çıkar. Bir buçuk yılda bilmem kaç mahkeme açılır hakkımızda. Ve 175,5 yıl hapsimiz istenir. İşin yoksa taşın dur savcılığa, taşın dur mahkemelere. Diyeceksiniz ki, idamımızı istemediklerine şükredin. Diyeceksiniz ki beterin beteri var. Diyeceksiniz ki bunun adı sandıklı demokrasidir. Diyeceksiniz ki, bir yeyin bin şükredin Morison firmasının eski mümessilinin sandıklı iktidarına.. Çok şükür, çok şükür.. Şıkır da şıkır.. Çok şükür, çok şıkır, şükür, şıkır...

SiLAHLI KUVVETLER VE SiYAŞET...

Mahallî seçimlerin yaklaştığı şu günlerde ordu yüksek kademelerinin tutumu da dikkati çekmektedir. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Cemal Tural, 28 Nisan tarihinde silâhlı kuvvetlere yayınladığı «Personel 7200-68» sayılı genelgesinde, silahlı kuvvetlerin, siyasî teşekküllerin ve siyasete âlet olduğu görülen diğer teşekküllerin davranışlarıyla temasa geçmeyeceklerini belirtmektedir.

Genelgesinde, Türk Silahlı Kuvvetleri'ne sızma çabaları olduğunu da açıklayan Genelkurmay Başkanı Tural'ın bu mesajı karşısında AP taraftarı gazeteler derhal övgü yarışına girişmişlerdir.

Esasen, bir süreden beri ordu üzerine iktidar çevrelerinin oynadığı oyunlar, çıkarcı çevreleri, silahlı kuvvetlerin artık tutucu bir güç haline getirildiği umuduna kaptırmıştır. Zira, Ordu Yardımlaşma Kurumu, gittikçe gayesinden uzaklaşarak milyonlar ve milyonların döndüğü bir tröst haline gelmiş, subaylar ticaret hayatının içine itilmiştir.

Öte yandan Çankaya'daki Cumhurbaşkanlığı Köşkü alanı içinde kalan yasak bölgede geçen yıl yapımına başlanan dört köşkün inşaatı da tamamlanmıştır. Ortalama 3 Milyon Lira'ya mal olan köşklere, Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanları yakında taşınacaklardır. Her türlü modern tesislere sahip bulunan köşklerin döşenmesinde de en iyi mobilya ve eşya kullanılmıştır.

Böyle bir ortam içerisinde, Tural'ın orduya genelgesi bundan böyle iktidar hesabına uygulanacak **«gözlerimi kaparım, vazifemi yaparım»** zihniyetinin ilânı olarak kabul edilmiştir.

Ancak, Tural'ın bu genelgesinin çıkarcı çevrelerde yarattığı memnuniyet havası devam ederken, yayınlanan iki yeni genelge pişmiş aşa soğuk su katmış, kulaklara kar suyu kaçırmıştır.

Genelkurmay Başkanı Tural, askerî dairelere gönderdiği genelgelerle; **«ABD'nin yeni arazi taleplerinin kabul edilmemesini, mevcut tesislere ilâveler yapılmasına izin verilmemesini»** emretmiştir.

Tural'ın «gizli» kaydını taşıyan genelgesinde aynen şöyle denilmektedir:

Ankara'da komutanlar için yaptırılan 3 milyonluk köşklerden biri (üstte) ve Amerika'ya karşı çıkan Genel Kurmay Başkanı Tural...

GİZLİ
MÜŞTEREK SAVUNMA TESİSLERİ İLE İLGİLİ PRENSİPLER

1 — Amerika Birleşik Devletleri'nin yeni arazi talepleri kabul edilemez.

2 — Hali hazır tesislere ilâveten yeniden tesis kurulmasına müsaade edilemez.

3 — Tesisin statüsünü değiştiren değişiklikleri kabul edilmez.

4 — Tesisler için ayrılmış arazi içinde ve tesisin işletmesini aksatmayacak çapta en geniş tenis kortu olmak üzere bazı spor tesislerine her defasında izine tâbi olmak üzere müsaade edilir. Fakat bunun dışında umuma açık hazine veya şahıs malı yerler için müsaade verilemez.

CEMAL TURAL
Orgeneral
Genel Kurmay Başkanı

Tural'ın ikinci genelgesi ise, **«Millî Seferberlik ve Andlaşmalar Daire Başkanlığı Andlaşmalar Şubesi İçin Prensipler»** başlığını taşımakta ve şöyle denilmektedir:

«Müşterek savunma tesisleri içinde kurulmuş ve faaliyette bulunan ABD okullarının genişletilmesi ile ilgili gelecek talepler kabul edilmeyecektir.

Müşterek savunma tesisleri içinde kurulmuş ve faaliyette bulunan ABD okullarının tesisler dışında ve 625 sayılı kanunun hükümlerine göre vazife görmeleri hususunun tahakkukuna çalışılacaktır.

ABD askeri posta hizmeti kaldırılacak, ABD personelinin posta hizmetleri PTT'ce karşılanacaktır.

Radyo ve televizyon servislerinin kuruluş ve faaliyetleri Türk millî mevzuatına uygun olacaktır.»

Genelkurmay Başkanlığı'nın tesbit ettiği bu prensipler, ikili andlaşmaların yeniden düzenlenmesi görüşmelerinde Dışişleri Bakanlığı yetkililerine Türk Silâhlı Kuvvetleri tarafından empoze edilmektedir.

Türk Silahlı Kuvvetleri'ni **«Gözlerimi kaparım, vazifemi yaparım»** espirisi içinde düşünenler büyük ölçüde yanıldıklarını, bu son genelgelerle anlamışlardır. Evet, Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları elbette fiilen politika ile uğraşmayacaklar, ama Türkiye'nin ulusal çıkarlarının korunmasında gerektiği zaman işbirlikçi iktidarların karşısına çıkacaklardır. Ve en önemlisi, anayasanın kendilerine tanıdığı oy hakkını, Türkiye'nin çıkarları doğrultusunda kullanacaklardır.

Safiye Aylâ'ya açık mektup

Saygıdeğer oydaşım, Safiy'ânım;

İlkin deyivereyim, size karşı derin bir sevgi ve saygı besleyen bir öğretmen ve sanatçı çevresinde yetiştim. Benim için Çapa Kız Muallim Mektebi mezunu, devrimci Safiye Ayla, yaşamını dikkatle, hayranlıkla izlediğim örnek insanlardan biri olmuştur. Türkiye İşçi Partisi saflarına katıldığınızı duyduğum zaman haklı, hayırlı ve büyük bir dâva, memleketin kurtuluş dâvası uğruna sizinle birlikte savaşmanın mutluluğuyla içim pır-pır etmişti. Partimizin son yıldönümü şenliğinde ve ömrümde ilk defa elinizi öperken, aynı heyecan içindeydim.

Ben ki hayal kırıklığına alışkın bir kuşaktanım, gine de, bir on gün kadar önce, gazetelerde varınızı, yoğunuzu Türk Eğitim Vakfı denen kuruma bağışladığınızı okuduğum ve o imza töreninde katmerli para-babalarımızla çektirdiğiniz resmi gördüğüm zaman, ne yalan söyliyeyim, fena halde bozuldum.

Bilmez miyim hiç, bu bağışta bulunurken, siz o zât-ı şeriflerin tilkice hesapları içinde değildiniz. Ne de bu vakfın tahta-perdelediği art-niyetlerin farkındaydınız... Yanlış yöneltilmiş bir yüce gönüllülüğe kapıldınız. Bu yüzden de göremediniz ki, şimdiye dek toplanan 6 milyon lira, 234 kurucu arasında üleşilmiş olması gerektiğine göre, bağış mikdarı, o da devlete ödenecek vergilerden masraf diye düşülmek üzre, adam başına 25.000 lirayı geçmemektedir; ve bu kalontorlar milyonluk kazançları içinde çürük dişlerinin kovuğunu bile kamaştırmıyacak püftenlikteki bu parayla bir yandan hamiyetperverlik perendeleri atmağı, bir yandan da özel teşebbüs çıkarlarına aykırı düşen millî akımlarla çalkalandığını korkuyla izledikleri Üniversite Gençliği arasından komprador Sultanlığına, sultasına yeniçeriler devşirmeği hizalamaktadırlar... Bilmez miyim hiç, çeşitli nedenlerle kabaran bir duygusallık sizi şaşırttı. Belli, özel Üniversite dolaplarını döndürecek olan bu vakfa Amerikan Kültür Emperyalizminin el ulağı, Ford Fonu'nun bol keseden 92.000 dolar gönderivermesi de gılıgışsız gözünüzden kaçtı... Yoksa, bilmezmiyim, hiç devrimci, millici Safiye Ayla millî yaşamımızı çorbaya çeviren bu denli mağşuş aşlarda, değil helâlinden kazanılmış altı milyon liralık mülkü, bir tutam tuzu bile olsun istemezdi...

Ama affınıza sığınarak söylüyorum, Safiy'ânım, yüce-gönüllülükle, duygusallıkla, bu çeşit insanca dürtülerle bile olsa, böyle bir yanılgıya düşmeyi, doğrusu, toplumcu bir parti üyesine, sizin gibi bir toplumcuya yakıştıramadım. Anlamadım, nasıl oldu da, toplumculuğun toplumu kişinin kişiye muhtaçlığını ortadan kaldırmak, kişiye başka bir kişinin ocağına düşmeksizin insan gibi yaşama, insan gibi yetişme hakkını, özgürlüğünü kazandırmak üzre yeniden ve toptan düzenlemek olduğunu unuttunuz?.. Anlamadım, nasıl oldu da, kapkaç düzeninin toplumda açtığı yaraların kapkaçcı ecza dolaplarından arta kalmış hava-cıva merhemleriyle tımar edilemiyeceğini bilmediniz?...

Fenerbahçe'de bir geceydi, bir gazinoda... Çile Bülbülüm Çile şarkısını okuyordunuz... Siz çile bülbülüm, çile diye inledikçe, bahçenin öbür ucundan bir dinleyici, ama usta mı usta, bülbül gibi şakıyordu... Güzel bir geceydi velhasıl... Ve ben bülbüllerin kafese konamıyacağını sanıyordum... Bu halkın çilesi kolay bitmiyecek, anlaşılan...

Saygılarımı, sevgilerimi sunarım.

Can YÜCEL

Halk ozanları ant içtiler

Bütün toplumcu halk ozanları geçen Cumartesi günü, bir basın toplantısı yaparak yeni kurmuş oldukları Halk Ozanları Derneği'ni halkoyuna sazları ve sözleriyle tanıtmışlar, devrimci mücadele için andiçmişlerdir.

Toplantıya Halk Ozanları Derneği Genel Başkanı Âşık Fermani ile Âşık İhsani, Âşık Nesimi, Âşık Hüseyin Kaçıran, Âşık Kul Hüseyin, Muhlis Akarsu, Hasan Hançerlioğlu, Namık Behramoğlu, Âşık Devrani, Şair Kemal Özkan ve derneğin diğer üyeleri katılmışlardır.

Âşık Fermani, derneğin amaçlarını anlatarak **«Atatürk'ün izindeyiz. Hayatımızın son noktasına kadar girdiğimiz bu kurtuluş savaşında yılmadan savaşacağız ve bundan sonra mücadelemizi bir kat daha artıracağız»** demiştir.

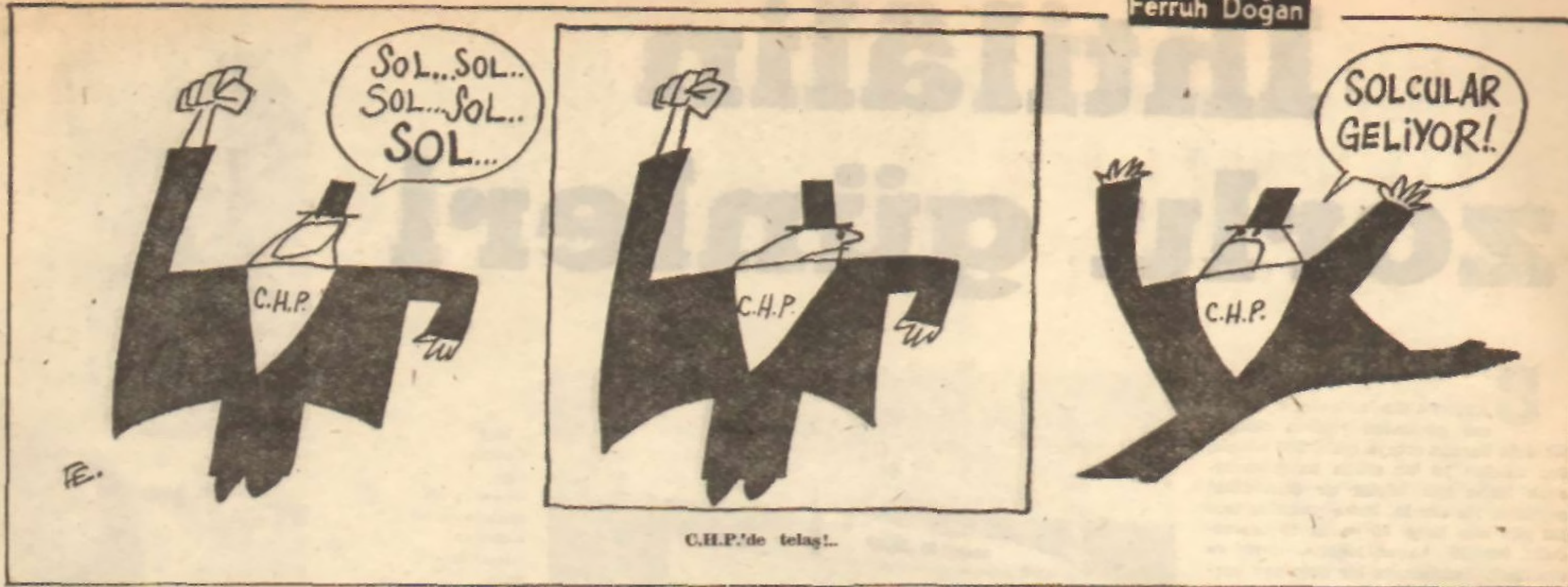
Daha sonra bütün ozanlar sazlarıyla birer birer derneklerini öven sözcükler söylemişlerdir. Halk Ozanları Derneği'nin, halkı ezen, sömüren ve bu vatanda yuvalanan yabancı köpeklere ve onların adamlarına karşı en büyük savaş teşkilâtlarından biri olduğunu belirtmişlerdir.

Toplantı sonunda halk ozanları şu bildiriyi yayınlamışlardır:

«Fakir fukarayı sömüren, köylünün kanını emen toprak ağalarını, bu memleketin bağımsızlığını istemeyen satılmışları ve onların uyduluğunu yapan, şeriat diye sokaklara dökülen çember sakallıları şiddetle protesto ediyoruz.

Gerçek vatansever emekçi halk örgütleri, devrimci gençlik ve halk ozanları olduğu müddetçe, yobazlar yerinde bocalayacak ve halkın uyanmasından telâşa düşüp bu uyanmanın önüne set çekmek için giriştikleri düzenbazlık, eli sopalı kuvvet saldırıları sökmeyecektir. Millet uyanıyor... Korksunlar... Halkın şamarını yemelerine çok az kaldı...»

Halk ozanları, ayrıca, TİP İstanbul Milletvekili adayı Âşık İhsani'yi seçimlerde sazları ve sözleriyle köy köy, mahalle mahalle dolaşarak destekleyeceklerini açıklamışlardır.

C.H.P.'de telaş!..

ÖĞRENCİ GÖSTERİLERİ VE NEDENLERİ

Almanya'dan sonra İtalya ve Fransa da son günlerde öğrenci gösterilerine, hattâ gençlerle polisler arasında kanlı çarpışmalara sahne olmuştur. Yüzlerce genç tutuklanmış, üniversiteler kapatılmış, kan dökülmüştür. TIME Dergisi, öğrenci gösterilerinin nedenleri üzerine ilgi çekici bir inceleme yayınlamıştır. Kapitalist ülkelerdeki gençlik hareketlerine ışık tutan bu incelemeyi özetleyerek veriyoruz:

ÖĞRENCİLERİN büyük gruplar halinde, böylesine sert, kavgacı olmaları, dünyada kendi istedikleri düzeni kurmaya çalışmaları ender görülen bir olaydır. Avrupa'da öğrencilerin yönettiği 1848 İhtilâli'nden bu yana en büyük öğrenci gösterilerine bu yıl tanık olunmaktadır.

Yıllardır ilk kez, geri kalmış ülkelerde değil de, zengin sanayi ülkelerinde öğrenciler yürüyüş yapıyor, gösteriler düzenliyor, grev yapıyor ve polisle vuruşuyorlar. Amerika Birleşik Devletleri'nde bu davranış, üst tabaka okullarındaki faal, uyanık ve sık sık gösteriler yapan öğrencilerin hareketi olmaktan çıkmış, genel olarak sessiz ve hareketsiz bilinen üniversitelerin öğrenci birliklerini de içine almaya başlamıştır.

Aktivist öğrenciler, toplumda değişikliklerin kendileri tarafından gerçekleştirilmesini istiyorlar. Üniversitenin statükoyu koruyacak bir birim olmaması gerektiğini, üniversitelerin reformlara öncülük etmesinin şart olduğunu ileri sürüyorlar. Öğrencilerin aktif bir dünyaya girmeye hazırlanan kişiler değil, fakat bu aktif dünyada bir güç meydana getiren kişiler olduklarına inanıyorlar.

DÜNYA çapındaki bu gösteriler, bir kaç yıl önce Amerika Birleşik Devletleri'nde öğrencilerin, üniversite içinde daha geniş hürriyet ve karar verme yetkisi istemeleriyle başlamıştır. Bu öğrencileri *harekete geçiren başlıca iki büyük duygusal* etken vardır. Birincisi medenî haklar sorunudur. 1960 yılı başlarında yaptıkları gösterilerle Amerikalı öğrenciler, kanun yapıcılarını harekete geçirebilecek kuvvete sahip olduklarını anlamışlardır. Bundan sonra ortaya Vietnam sorunu çıkmıştır. Vietnam, öğrenciler için *bir bakıma kişisel bir sorun olmuştur.* Çünkü, savaşta vurularak ölmek, çoğunluğu dehşete düşürmektedir. Gençler, savaşı, adalete aykırı ve ahlâk dışı saymaktadırlar.

Amerika'daki öğrenci gösterileri bütün dünyayı etkilemiştir. Berlin'de, Rio de Janeiro'da, Tokyo'da aktivist öğrenciler, Amerikalı öğrencilerin kullandıkları taktikleri yakından incelemişlerdir. Televizyonda Londra yada Manhattan'daki öğrenci gösterileri görülür görülmez, Amsterdam'da ve Prag'da da öğrenciler derhal yürüyüşe geçmektedirler.

M bütün dünyadakı aktivist öğrencilerin pek ILLİYET ve amaç farklılıklarına rağmen, çok ortak yanları ve alışkanlıkları bulunmaktadır. Bunların hepsi bazı belirli yazarları okumaktadırlar. En çok sevdikleri profesör, kişilerin hükümet ve iş çevreleri tarafından ezildiğini, buna karşı koymanın kişi için bir zorunluluk olduğunu söyleyen 69 yaşındaki California Üniversitesi profesörlerinden Herbert Marcuse'dur. Kahramanları da ortaktır. Bunların arasında Martin Luther King, Stokely Carmichael ve Robert Kennedy gibi kimseler vardır. Aşırı radikaller ise, Doğu Avrupa'nın eski liderlerine değil, Ho Şi Minh, Regis Debray, Ernesto «Che» Guevara gibi ihtilâlcilere tapmaktadırlar.

Öğrencilerin gittikçe daha çok dikkati çekmelerinin bir nedeni de, sayılarının durmadan artması ve daha büyük gösteriler düzenlemeleridir. 1950'den bu yana üniversitelerde kayıtlı öğrencilerin sayısı iki misli, hattâ daha fazla artmıştır. Lâtin Amerika'da *380 bin öğrenci varken, şimdi bu sayı 880 bin'dir.*

Batı Avrupa'da öğrenci sayısı 739 bin'den 1 milyon 700 bin'e çıkmıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nde ise 2 milyon 600 bin öğrenci varken şimdi bu rakam 7 milyonu bulmuştur. Eğitimcilerin tahminlerine göre *,bir üniversitedeki öğrencilerin yüzde 1 ilâ 2'si aşırı* liderlerdir. Öğrencilerin yüzde 5 ilâ 10'u ise gösterilere katılan aktivistlerdir.

AKTİVİST öğrenciler hakkında yapılan araştırmalar, bunların çoğunun zengin, siyasi bakımdan faal ve liberal ailelere mensup olduklarını ortaya koymuştur. Protesto etmeye hazır öğrencilerin hemen hemen yarısı Yahudi, pek azı Katolik'tir. Aktif öğrencilerin çoğunluğu, başkaldırmakla tanınmış ve öğrencilerin protestolarına anlayış gösteren örneğin California, Wisconsin, Columbia üniversiteleri gibi kuruluşlarda toplanmaktadırlar. Bu öğrencilerin çoğunluğu sanat ve sosyal bilimler dallarında eğitim gören oldukça zeki öğrencilerdir. Aktivistlerin pek azı mühendislik, doktorluk, iş idaresi gibi profesyonel fakültelerdendir. Pek çok üniversitede devam zorunluluğu olmadığı için bunların yürüyüş yapacak, aday seçecek bol zamanları vardır. Bazı profesörler de aktivistleri teşvik etmekte, bu gibi öğrencilerin dersleri izlememelerine göz yummaktadır.

Bütün dünyada aktivist öğrencilerin ilk hedefleri üniversitedir. Gördükleri eğitimin bugünün yaşantı şekline uygun olmadığının farkındadırlar. Profesörlerini seçerken, dersleri tesbit ederken kendilerine daha çok söz hakkı tanınmasını istiyorlar. Özellikle Avrupalı ve Lâtin Amerikalı radikal öğrenciler, sınıf farklarıyla, çeşitli bürokrasileriyle ve maddî hedeflere doğru yönelmesi ile üniversiteyi toplumun küçük çapta bir modeli olarak görmektedirler. Onların amacı, üniversiteyi ekonomi için kişisel bir araç olmaktan çıkarıp, sosyal protesto ve reformlar için daha sesli bir kuvvet haline getirmektir. Onlar üniversitenin İngiltere'deki İşçi Partisi'nin, Batı Almanya'da Sosyal Demokratlar'ın ve Amerika Birleşik Devletleri'nde sendikaların oynadıkları rolü yüklenmesini istemektedirler.

ÖĞRENCİLERİN protestosu ile birlikte gelişen diğer bir hareket de, siyah öğrencilerin güç kazanmalarıdır. Yale'den San Fransisco Üniversitesi'ne kadar zenci aktivistler ve onları destekleyen beyazlar, üniversitenin gecekondu toplumunun eğitilmesinde daha faal bir rol alması, okutulan dersler arasında Afrika - Amerika tarihine yer verilmesi ve üniversitelere zenci öğrencilerin, profesörlerin ve yöneticilerin alınması için çalışmaktadırlar. Bunların çoğunu da hükûmet kabul etmiştir.

Öğrenciler, üniversite yöneticilerine iki ders vermişlerdir: 1) İstedikleri bazı değişiklikler gerçekten birer gelişme ve yenilik demektir. 2) Öğrenci kuvveti ile başa çıkabilmenin tek yolu, öğrencilerin isteklerini önceden kestirebilmek ve öğrenciler talepte bulunmadan bu değişiklikleri gerçekleştirmektir.

Hem öğrencilerin ve hem de yaşlıların dikkate almaları gereken bir gerçek şudur: Herşeyden çok ihtiyaç duyulan şey, karşılıklı saygıdır. Aktivist öğrenciler yapıcı olmaktan çok tenkitçidirler. Çoğunlukla, ortaya attıkları sorunlar için kendileri de bir çözümyolu bulmuş değillerdir. Fakat yaşlılar da gençlerin problemlerini dikkate almamazlık etmemelidirler. Öğrenci protestoları, İspanya'da, Almanya'da ve öteki ülkelerde otoritelerin modern [illegible] olumlu tedbirler almalarını sağlamıştır. Öğrencilerin sahip bulunduğu güç, patlak verme [illegible] gücüdür. Onlar, kurulmuş otoritelere, düzen[illegible] müdahale edebilirler, fakat dıştan, toplumdaki [illegible]dan yardım almaksızın o düzeni, o otoriteyi değiştirmeleri imkânsızdır.

İhtilâlin zorlu günleri

BATİSTA'nın ordusunun savaşma gücünden yoksun olduğu, ilk defa burada ortaya çıktı. 200 silâhla, her cinsten 10 bin silâha karşı savaşmak bizler için büyük bir dezavantaj sayılırdı. Ne var ki, bizim çocuklar tam iki gün bire karşı 10 ya da 15 oranındaki, üstelik havan topları, tank ve uçaklarla desteklenen bir düşmana karşı kahramanca dövüştüler... Tâ ki koyu korumakta olan küçük birlik oradan çekilinceye dek...

İki buçuk ay süren çetin bir savaşın sonucunda ölü, yaralı, tutsak ve kaçaklar dahil, düşman binin üzerinde kayıp vermişti. Bu savaştan elimize bir tank, 12 havan topu, 12 makineli tüfek, 20 sten, çok sayıda otomatik piyade tüfeği, cephane ve çeşitli askeri malzeme geçmişti. Bütün bunların dışında, sonradan Kızıl Haç örgütüne teslim ettiğimiz 450 tutsak da almıştık düşmandan.

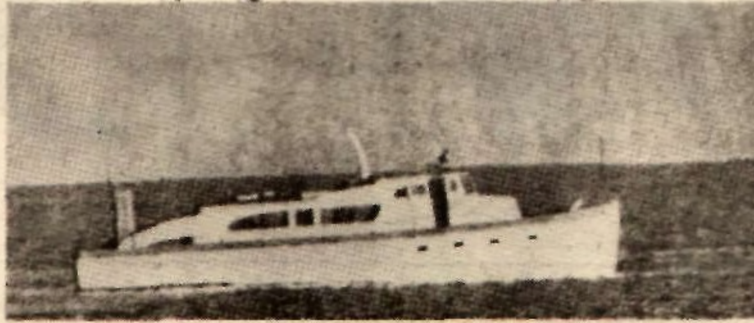
Sierra Maestra'ya yapılan bu son saldırıda Batista ordusunun beli iyice bükülmüş fakat henüz kesin bir şekilde mağlûp edilememişti. Savaş sürdürülmeliydi... Bizlere kesin zaferi sağlayacak olan askeri strateji, üç ayrı bölgeye taarruz etmek üzere hazırlandı. **Santiago de Cuba; Las Villas** ve adanın diğer yakasındaki **Pinar del Rio.**

Las Villas'a benim, Pinar del Rio'ya da **Camilo Cienfuegos**'un kumanda etmekte olduğu birlikler gidecekti. Ne var ki, savaşın zorunlulukları kendisinin Las Villas'da kalmasını gerektirdiğinden, Camilo Cienfuegos plânın ikinci bölümünü tamamlayamıyacaktı.

Sierra Maestra'ya saldıran düşman birliklerinin saf dışı bırakılmasından sonra, ileri hatlarımız tekrar eski bulunduğu yerlere alınmış ve birliklerimizin morali ve etkenliği üzerinde gözle görülür bir artış kaydedilmişti. Aradan bir müddet geçtikten sonra, Küba'nın merkez eyaleti olan Las Villas üzerine ilerlemeye karar verildi. Bizlere gönderilen askeri harekât emirlerinde belli başlı stratejik plân olarak, adanın her iki ucunu birbirine bağlayan muhabere tesis ve hatlarının sistemli bir şekilde kesilmesi belirtilmişti. Bundan başka bana, o bölgenin dağlık kesimindeki siyasi örgütlerle ilişki kurmam emredilmiş ve bölgenin idari işlerinin benim sorumluluğumda askeri bir yönetim içersinde yürütülmesi için de yeteri kadar özel yetkiler verilmişti.

Harekât bu yönergelerin sınırları içersinde 30 Ağustos 1958 günü başlayacaktı. Kamyonlarla yola çıkacaktık. En çok dört gün içersinde de Las Villas'a varmamız hesaplanmıştı. Ne var ki, beklenmedik bir olay plânımızın tam olarak uygulanmasına engel olacaktı. Harekâtın başlayacağı gece, üniformalarımızı ve motorlu araçlar için gerekli yakıtı taşıyan kamyonet ile, bizlere silâh getiren bir uçak, yol kenarında bulunan küçük hava alanına gelmişlerdi. Gece olmasına rağmen uçağın inişi düşman tarafından tesbit edilmiş ve hava alanı gece saat 8'den sabahın 5'ine kadar aralıksız bir şekilde bombalanmıştı. Uçağın düşman eline geçmesi bizler için çok kötü sonuçlar doğurabilirdi. Bu yüzden sabah saat 5'te uçağı ateşe verdik. Düşman birlikleri hava meydanına doğru ilerlediler. Kısa bir süre sonra, yakıt dolu kamyonetimizi ele geçirdiklerinden harekâtımıza yaya olarak başlamak zorunda kalmıştık. İşte bu şartlar altında, motorlu araçlarımız ve atlarımız olmaksızın 31 Ağustos günü yürüyüşe başladık. Manzillo'dan Bayamo-ya ilerlerken ana yol üzerinde kendimize at ya da kamyon bulabileceğimizi ümit ediyorduk. Bulmasına bulduk da... Ana yolda yeteri kadar motorlu araç temin etmiştik kendimize. Fakat Eylül'ün birinci günü çıkan şiddetli bir fırtına, Küba'nın o bölgesindeki tek asfalt yol olan Merkezi Kara Yolu dışındaki bütün toprak ve ara yolları tahrip ettiğinden, kamyonlarımızı terketmek zorunda kalmıştık. Zira, düşman tarafından görülmeden devamlı bir şekilde karayolu üzerinde ilerleyebilmemiz hemen hemen imkânsızdı. O andan itibaren ya atlarla ya da yaya olarak yolumuza devam etmek zorundaydık. Elimizde yeteri kadar cephane, 40 adet mermisi ile birlikte bir bazoka ve uzun bir yolculuk için gerekli olan hemen her türlü kamp malzemesi vardı.

Dost bir bölge olan **Oriente** eyaletinin toprakları içersinde olmamıza rağmen, harekâtın geri kalan günleri oldukça güç şartlar içersinde geçmişti. Devamlı bir şekilde, yatağından taşan nehirleri geçmek; silâh ve mermilerimizin ıslanmasını önlemek için bıkmadan usanmadan didinmek; atlarımıza bakmak ve meskûn bölgeleri âdeta sıvışırcasına geçmek zorunda kalmıştık.

Fidel Castro, Che Guevara ve arkadaşlarını Küba'ya çıkartan ünlü GRANMA yatı...

Bir yandan düşmana, bir yandan açlığa ve susuzluğa karşı savaşıyorduk.

Taşan nehir sularının bastığı bir araziyi, dinlenme molalarımızı âdeta çekilmez hale getiren sivrisinek sürülerinin hücumları altında, gayet az ve kötü yiyeceklerle, çamurlu nehirlerden ya da doğrudan doğruya bataklıktaki sulardan içmek suretiyle geçtik. Günler daha uzun gelmeye başlamıştı bizlere... Oriente ve Camaguey eyaletleri arasındaki sınırı teşkil eden **Jobabo** nehrini aşarken, kamptan ayrılışımız üzerinden de tam bir hafta geçmişti. Birliklerimiz oldukça yıpranmış bir durumdaydı. Jobabo nehri de öncekiler gibi yatağından oldukça taşmış bir vaziyette idi. Üstelik adamlarımız çizmesizliğin acısını çekmeye başlamış ve birçoğu Camaguey bataklıklarını yalınayak geçmek zorunda kalmışlardı.

CHE GUEVARA
— Güler yüzlü ihtilâlci —

9 Eylül gecesi, **La Fedral** adlı bölgeye girerken, öncü birliklerimiz düşmanın tuzağına düşmüş ve iki yürekli yoldaşımız öldürülmüştü. Fakat işin en kötüsü, düşman kuvvetleri yerimizi tesbit etmiş ve bundan böyle bizlere saldırıya hiç ara vermemişti. Kısa bir çatışmadan sonra oradaki küçük bir düşman karakolunu teslim almış ve dört tutsak ele geçirmiştik. Uçaklar hemen her hareketimizi gözledikleri için, büyük bir ihtiyat içersinde ilerlememiz gerekiyordu. Bir ya da iki gün sonra, Camilo'nun kumandasındaki birliklerle aynı zamanda, **Laguana Grande** adlı bölgeye ulaştık. Bugün bana o yerden bahsettiler mi, ilk olarak aklıma yoğun ve saldırgan sivrisinek sürüleri gelir. Cibinlik olmadan bir an bile olsun istirahat edebilmemiz imkânsızdı ve ne yazık ki hepimizin ayrı ayrı cibinliği de yoktu...

O günler, acı ve sıkıntılarla dolu günlerdi... Üzerinde su ve çamurdan başka birşey bulunmayan ıssız arazilerde, kişiyi yıpratan zorlu yürüyüşlerin yapıldığı günlerdi... **Aç** ve susuzduk, güçlükle ilerleyebiliyorduk. Silâhlarımız sanki omuzlarımızı çökertecek kadar ağır gelmeye başlamıştı bizlere. Bir ara, Camilo kendi birliği için motorlu araçlar bulmuş ve bizler de onların bıraktığı atlarla yolumuza devam etmiştik. Fakat daha sonra, atlarımızı **Macareno Şeker Fabrikası'nın** arka tarafındaki bir yere bırakmak zorunda kalmıştık. Bizlere gönderilmesi gereken kılavuzlar nedense gelmemişlerdi. Bu yüzden, kılavuzluk işini kendi aramızda düzenledik. Öncü birliklerimiz **Cuatro Compañeros** adlı yerde düşmanla karşılaşmış ve uzun bir çatışma başlamıştı. Çatışma gün doğarken patlak verdi. Adamlarımızın çoğu güçlükle kendilerini bölgenin sığ koruluklarına atabilmeyi başardılar. Fakat Batista Ordusu saldırısına devam etmiş ve araziye dağılan adamlarımızın demiryolunu geçerek ormanlık bölgeye ulaşmalarını sağlayabilmek için, düşmanla çetin bir savaşa tutuşmak zorunda kalmıştık. Uçaklar yerimizi kestirdikten sonra B-[illegible], C-47, C-3 ve gözetleme uçakları [illegible] metre kadar genişlikteki bir arazi parçası üzerinde bizleri bombalamaya başladılar. O andan itibaren çekilmeye başladık. Uçaklardan atılan bombalar adamlarımızdan birini öldürmüş ve Yüzbaşı **Silva** dahil, birçoğunu da yaralamıştı. Hattâ Yüzbaşı Silva savaş sonuna kadar omuz kemiği kırık olarak dövüşmüştü düşmanla.

Ertesi gün durum biraz daha [illegible] bir hal almıştı. Etrafa dağılan adamlarımızın birçoğu tekrar bizlere katılmış ve birliğimizi yeniden düzenleyebilmiştik. Adamlarımızdan 10'u geriye dönememiş, fakat Camilo'nun grubuna katılarak Las Villas eyaletinin [illegible] bölgesine doğru yürüyüşe devam etmişlerdi.

Bütün bu güçlüklere rağmen, köylüler daima bizlere yardımcı olmuşlardı. Her an, yürüyüşümüze devam edebilmek için gerekli yiyeceği temin edecek yada birliğe kılavuzluk yapacak kişiler bulabilmiştik kendimize. Tabiatıyla [illegible] **Oriente** halkının desteğini sağlamış [illegible] yılmazdık. Bazı zamanlar bizleri [illegible] eden köylüler de bulunuyordu. Ne var ki, bu kendilerinin doğrudan doğruya bizlere karşı giriştikleri bir hareket değil, içerisinde yaşadıkları şartların yarattığı doğal sonuçlardı. Bu köylüler büyük arazi ve çiftlik sahiplerinin [illegible] ta kölesi haline gelmişler ve günlük [illegible] fakalarını kaybetmek korkusuna kapılmışlardı. İşte bu yüzden bizim o [illegible] da bulunduğumuzu efendilerine [illegible] mekteydiler. Arazi sahipleri de [illegible]

Che Guevara, gerilla savaşı günlerinde at sırtında

Guevara'nın hayatı ve hatıraları -7-

Derleyen : Mekin GONENÇ

lerden aldıkları haberleri büyük bir memnuniyetle idari makamlara ulaştırıyorlardı.

Öldürüldüğümüze dair uydurma haberler çıkartılıyor..

Bir öğle sonrası, radyodan General Francisci Tabernilla Dolz tarafından verilmiş bir haber duyduk. Âdeta bir saniyi andıran o korkunç ses tonu ile: «...Che Guevara tarafından yönetilmekte olan gerillacı sürüsünün...» yokedildiğini bildiriyor, yaralılarla ölenlerin adlarını sıralamak suretiyle haberin ayrıntılarına iniyordu. Aslında, birliğimizdeki savaşçıların adlarını, birkaç gün önce yapmış olduğumuz o çetin çatışmada ellerine geçirdikleri arka çantalarımızdan elde etmişlerdi. Bütün bu küçük bilgiler, düşmanın genel karargâhı tarafından uydurulmuş haberlere eklenerek, doğruymuş gibi bir hava yaratılmak istenmişti. Hiç unutmam, kendi ölüm haberimizi bildiren bu uydurma yayını duymak, savaşçılarımız üzerinde oldukça garip bir izlenim bırakmıştı.

Askerlerimiz üzerine bir bıkkınlık, bir kötümserlik çökmekte idi. Açlık, susuzluk, yorgunluk, her geçen gün bizleri biraz daha kuşatan düşmanın karşısında duyduğumuz çaresizlik ve bir de bütün bunların üstünde, bölgede «Mazamorra» adı ile bilinen ve her atılan adımda askerlerimize sanki işkence yapılıyormuşçasına acı veren ayak hastalığı, bizleri âdeta bir hayaletler ordusu haline çevirmişti. Savaşa devam edebilmek güçleşiyordu.. Hem de son derece... Her geçen gün askerlerimizin sağlık durumu daha da kötüye gitmekte idi. Ancak iki günde bir yemek yiyebiliyorduk. Buna bile her zaman imkân olmuyordu. Bu perişan durumu düzeltebilecek tek birşey bile yoktu görünürlerde. En kötü günlerimizi Baragua Şeker Fabrikası yakınındaki bataklıklarda kuşatıldığımız zaman geçirmiştik. İçecek tek bir yudum suyumuz bile yoktu. Devamlı düşmanın hava saldırılarına *uğruyorduk. Ayakkabılarımız* çamur ve tuzlu sudan parçalanmış, çıplak ayaklarımız taş parçaları ve bitki dalları ile kesilip yarılmıştı. Kuşatıldığımız araziden kurtulup, ünlü **Trocha** surlarına doğru yöneldiğimizde âdeta felâketten çıkmış bir durumda idik. Daha kendimizi toparlayabilecek bir zaman bulmamıştık ki, civarda düşman askerlerinin bulunduğunu haber aldık. Gecikmeksizin tekrar yürüyüşe başladık. Birliğimiz son derece yorulmuş, üstelik cesaretimiz de kırılmıştı. Âdeta adım atamaz hale gelmiş olan askerleri yürüyüşe devam ettirebilmek için eldeki tek çare, akla gelen her türlü hakaret, paylama ya da yalvarıp yakarmalarla kendilerini tahrik etmekti. İşte, durumun en sıkışık olduğu böyle bir zamanda, uzakta beliren bir manzara sanki askerlerin yüzlerini aydınlatmış ve birliğe yeni bir umut vermişti. Karşılarında, kendilerinin ilk defa gördükleri ve ufukta mavi bir nokta halinde kümelenmiş olan **Las Villas** sıra dağları uzanıyordu...

O andan itibaren herşey bizlere sanki daha hafif ve kolaymış gibi gelmeye başlamıştı. *Son kuşatmadan da* kurtulup, **Jucaro** nehrinin karşı yakasına yüzerek **Camaguey'den Las Villas** eyaletine geçmiştik. Bu da, moralimizin yükselmesine yardım etmişti.

Iki gün sonra, kendimizi sağ salım olarak **Trinidad Sancti Spiritus** sıra dağının bağrında bulduk. Geçirdiğimiz o zorlu günlere rağmen, savaşın gelecek dönemine başlamaya hazırdık bile. Dinlenmemiz iki gün sürdü. Zira, 3 Kasım günü yapılması kararlaştırılan genel seçimlere engel olmak için gecikmeksizin ilerlemeye devam etmemiz gerekiyordu. Las Villas'ın dağlık bölgesine 16 Ekim günü gelmiştik. Zamanımız dar, görevimiz ise son derece önemli idi. *Aynı anda* Camilo da, kuzeyde, Diktatörü destekleyenlerin kalblerine korku salarak üzerine aldığı görevi yerine getirmekle meşguldü.

GELECEK HAFTA :

İhtilâl'in zaferi

CHE, IHTILÂLCI CAMİLO'YU ANLATIYOR

Che Guevara'nın hâtıralarının bu bölümünde adı geçen Camilo Cienfuegos, Küba İhtilâli'nin başarıya ulaşmasında büyük hizmeti geçmiş bir gerillacıdır. Ne yazık ki, Camilo, kendisinden daha çok şeyler beklendiği bir sırada bir kazada can vermiştir.

Che Guevara, Camilo Cienfuegos'un ölümü üzerine GRANMA Dergisi'ne onun hakkında uzun bir yazı yazmıştı. Aşağıda, Che'nin Camilo hakkındaki bu yazısından ilgi çekici bölümleri Behzat Tanç'ın çevirisinden yayınlıyoruz:

«Camilo hakkında milyonlarca anekdot anlatılabilir.

İşte bu anekdotlardan biri:

Camilo'nun küçük bir gazocağı vardı. Aramıza yeni katılmış olanlara bu ocakta pişirdiği kedileri ikram ederdi. Bu, Sierra'da yenilere uygulanan sınavlardan sadece biri idi. Kedi kızartmasını reddedenler, gerillacılık sınavını başaramamış sayılıyordu...

İnsanlara değer vermek, onlarla gayet iyi kaynaşabilmek, Camilo'nun bellibaşlı özelliklerinden biri idi... Bugünlerde pek önemsemediğimiz ve pek az kişinin sahip bulunduğu bu özellikler, onun bütün davranışlarına hâkimdi. Fidel'in de belirttiği gibi belki fazla bir kitap kültürü yoktu. Fakat arasından çıktığı halkının doğal zekâsına, fedakârlık duygusuna ve anlayışına sahipti.

Camilo her şeyin üstünde iki şeye büyük sadakatle bağlıydı: Halk ve Fidel... Kendisini bunlara adamıştı.

Camillo niçin öldü?

Elimizde ulaşımı sağlamak için güvenilir uçaklar, tecrübeli pilotlar yoktu. Oysa, işi başından aşkın olan Camilo'nun Havana'da zamanında bulunması gerekiyordu... İşte bu vazife aşkı uğruna yaptığı sürat ölümüne sebep oldu.

Tehlike, onun için âdeta bir oyun, kur yapılan bir sevgiliydi. Ölümü, herkesin onu tanıdığı, sevdiği ve hayran olduğu bir zamana rastladı.

Birçok Camilo'lar gelip geçecektir daha... Fidel'in de dediği gibi, görevini tamamlayamadan ölenler ya da sonuçlandıramadan tarih sayfalarına geçen Camilo'lar.

Şunu unutmamalıyız ki, devrimden önce bile Camilo gibi, onunla eşdeğerde bir başka adam yetişmemiştir. O, Küba devriminin içinden fışkıran bir büyük ihtilâlci, bir halk adamı, bir «devrim sanatçısı» idi.

Umutsuzluk, hayal kırıklığı ona göre şeyler değildi.

Camilo her gün tekrar tekrar anılacak bir kişidir; çünkü o devrime, yılların silemeyeceği damgasını vurmuştur.

Camilo, daima devrimci Küba halkının sembolü olarak kalacaktır.

Ernesto Che Guevara»

Che Guevara, Camilo Cienfuegos ile beraber

Ekonomik bunalımlar ve ilerici atılımlar

Yakın tarihimizde bütün ekonomik bunalımlar ileri atılımlara ortam hazırlamıştır. Bu defa da Türkiye yeni bir ekonomik bunalım dönemine girmektedir.

Yalçın KÜÇÜK

Yakın zamanlarda kapitalis tdünya ve özellikle Amerikan ekonomisi dört bunalım (buhran) dönemi yaşadı. Ölçeği biribirinden farklı olmakla beraber bu bunalım dönemlerinin hepsinde de üretim ve çalışma düzeylerinde, toplumsal yaşantıda önemli sayılan sorunlara yol açan düşmeler gözlendi. Bunlardan ilki ve anısı hâlâ silinmemiş olan, 1929'da başlayıp 1932'de en alt noktasına ulaşan büyük krizdir. Bunu 1948 1954 ve 1958 - 60 krizleri izledi.

Diğer yandan yakın zamanlarda, herkesin hatırlayabileceği önemli olaylar oldu. Büyük bunalımdan hemen sonraki yıllarda, kapitalist dünya bir silâhlanma yarışına koyuldu ve bu yarış ikinci büyük savaşla sonuçlandı. 1948'i izleyen yıllarda Kore Savaşı kendini gösterdi. 1955-56'larda soğuk savaşın, sıcak savaşın sınırlarını zorladığı görülmektedir. 1960'larda ise bir iki Küba denemesinden sonra savaş alanının Vietnam olarak seçilmiş olduğu hatırlanmaktadır. Yine bütün dünya hatırlamaktadır ki, savaşlarla birlikte kapitalist ekonomiler ekonomik bunalımlardan kurtulmakla kalmamakta, büyük refah dönemlerine girmektedir. 1950'lerdeki Kore refahı ile 1960'lardaki Kennedy - Johnson refahı bunlara örnektir. Vietnam savaşının yol açtığı Kennedy - Johnson refah döneminde Amerikan ekonomisinde üretim hızı normal artış hızının iki katına ulaşmıştır.

Söylenenlerden şöyle bir sonuca ulaşmak zorunlu olmaktadır : Kapitalist ekonomilerde, bunalımlar savaşı, savaşlar refahı doğurmaktadır. Şimdilik bu bir amprik sonuçtur ve ele alınan 40 yıllık dönemde 4 kez doğrulanmıştır; ve yine bu dönemde bu sonuçla çelişen hiçbir olay yoktur. Bu bakımdan güvenilir bir bulgu özelliğini taşımaktadır. Yalnız, toplumsal bilimlerde, salt amprik bulgularla yetinmemek eğilimi vardır. Sağlam ve tutarlı kavramlara kavuşturulmamış bilgi yığınlarını herhalde kuşku ile karşılamak ve ancak kuramsal bütünlüğe oturtulmuş bulguları bilimsel gerçek saymak gerekir.

Eldeki kuramlar içinde söz konusu gelişmeleri en güvenilir bir biçimde açıklayabileni, Marx'cı bunalım kuramıdır. Kuramın diğerlerinden üstünlüğü iki yönde kendisini göstermektedir. Bunlardan biri, bunalıma yol açan ilişki ve değişkenlerin daha gerçekçi bir biçimde belirlenmesidir. Diğeri ise kapitalist ekonomiler için bunalımlardan kurtulmada savaş ekonomisinin kaçınılmaz olduğunun tutarlı bir şekilde ortaya konmasıdır. Başka bir deyişle, kapitalizmin iç çelişmelerinin diğer çözüm yollarını kullanılmaz duruma getirişi sadece bu kuram ile açıklığa kavuşturulmaktadır.

Marx'çı kuramda temel ilişki mülkiyet ilişkisidir. Artık değer, üretim araçlarını ellerinde bulunduran kapitalist sınıflarda toplanmaktadır. Kapitalist sınıflar, topladıkları artığı ya tüketim ya da yatırım amaçları için kullanabilirlerse de tüketim olanakları sınırlıdır. Üstelik on dokuzuncu asrın üçüncü çeyreğinden sonra ortaya çıkan monopoller, artan artığın daha küçük bir sınıfta bölüşülmesine yol açtığından, bu olanak gittikçe daha sınırlı olmaktadır. Bu bakımdan artık değerin realize edilebilmesi için gittikçe artan bir yatırım uygulaması zorunlu olmaktadır. Yalnız gelişmiş ülkeler için kârlı yatırım alanları gittikçe azalmaktadır. Sözü edilen monopolleşme bu azalışta önemli bir role sahiptir. Yarışmacı kapitalizmdeki küçük işletmeler arası yarışma dolayısıyla sık sık görülen iflâslar yatırılmış sermayenin israfına yol açmakta ve bu da sabit sermaye yatırımlarına yeni ihtiyaçlar yaratmakta idi. Halbuki monopolcü kapitalizmde artık böyle «hayırlı iflâslar» görülmediği gibi, teknik ilerleme dolayısıyla mevcut tesislerin ekonomik ömürlerini doldurmadan hurdaya çıkartılması da büyük ölçüde azalmaktadır. Çünkü, monopoller ve oligopoller dünyasında teknik ilerleme bir işletme içi sorun özelliğine indirgenmiştir ve yeni bir buluşun uygulanması, mevcut tesislerden umulan kârların gerçekleşmesini beklemektedir.

Kapitalist ekonomilerdeki sorun bir aşırı artık sorunudur ve bu aşırı artık kullanılamadığı sürece ekonomik bunalım kaçınılmaz olmaktadır. Aşırı artığın kullanılmasının bir yolu başka ülkelerde yatırım yapmaktır. Nitekim kapitalist ülkelerdeki özel yatırımların azaldığı dönemlerde, yabancı sermaye yatırımlarının arttığı gözlenmiştir. Yalnız bu yolun bazı sınırları vardır. Bir kez kapitalist ülkeler üretim güçlerini artıracakları korkusu ile sosyalist ülkelerde yatırım yapmamaktadırlar. Sosyalist ülkelerin yeryüzünde önemli bir büyüklüğe sahip oldukları hatırlanırsa, bunun önemli bir alan kısıtlaması olduğu kabul edilebilir. İkincisi, yabancı sermaye gelmek için özel girişimciliği şart koşmaktadır. Kalkınma sürecinde devletin katkısına güvenmenin gittikçe artan bir zorunluluk olarak ortaya çıktığı bir dünyada bu koşul da yabancı sermaye yatırımları için ciddi bir engel olmaktadır. Fakat asıl sınırlama üçüncüsüdür : Kapitalist ülkelere yabancı sermaye yatırımlarından dolayı yıllık kâr transferleri yıllık net yatırımlardan çok daha fazladır. Örneğin, 1950-60 yılları arasında Amerikan ekonomisine akan kâr tansferleri, çıkan yatırımları her yıl 1 milyar dolar aşmıştır. Demek olmaktadır ki, yabancı sermayecilik artığın kullanılmasına yol açacak yerde aşırı artığı daha da artırmakta ve dolayısıyle bunalım koşullarını kuvvetlendirmektedir. Bu durum kapitalist ekonomilerdeki kişisel yarar ile bütünün yararlarının çelişmesine çok tipik bir örnektir.

Yabancı sermayecilik bir çözüm getirmeyince, Keynes'ci kurama uygun olarak refah devleti kavramının yardıma koşacağını düşünmek mümkündür. Devletin, artığını bir bölüğünü alarak, konut, sağlık ve eğitim gibi harcamalara kullanabileceği ve kullanması gerektiği ileri sürülebilmektedir. Yalnız bu yolun başarılı olması için bir koşul gerekir ki bunu da her zaman bulmak olanağı yoktur. Bu da devletin ekonomiden bağımsız olması koşuludur. Halbuki kapitalist ekonomilerde devlet her zaman kapitalist sınıfların devleti olmuştur ve dolayısıyla kapitalist çelişmeleri yapısında taşımaktadır. Bunun için savaş ekonomisi eldeki tek açık kapıdır. Yalnız bu açık kapının dur. Çünkü savaş ekonomisi eldeki tek da sonuna dek açık bir kapı olduğunu sanmamak gerekir. Kapitalist ekonomilerde bir refahın, nedeni ne olursa olsun, bir sonu vardır ve son bir bunalımdır. Artan çalışma düzeyinin işgücüne talebi artırması, ücretlerin artmasına bu da monopolcü kapitalizmde, kârlılık oranının düşmemesi için, fiyatlarının yükselmesine yol açar. Yüksek fiyatlarda malların satılmaması sonucu üretim, dolayısiyle çeşitli hammadde talepleri azalır. Bu krizin başlaması demektir. Savaş ekonomisi ile başlatılan bir refah döneminde kriz nedeni olarak bir de kapitalistler arası çatışma vardır. Böyle bir refah döneminde kârların çoğu, savaş sanayiindeki kapitalistlere gitmektedir. Özellikle tüketim malları üreten endüstriler, bu refahtan paylarını almamaktadır. Bunun içindir ki, Vietnam barışına doğru atılan adımın ilk etkisi tüketim malları üreten sanayilerin hisse senetlerinin yükselmesi olmuştur.

Amerikan ekonomisi ve birçok kapitalist ekonomi bunalım dönemine adımlarını atmış bulunmaktadır. Gelecek yıllar azalmaya yüz tutan üretimin artış hızının daha de düşüşüne ve işsizliğe şahit olacaktır.

Amerikan ve diğer kapitalist ekonomilerin buhran dönemine girmeleri Türk ekonomisinin bundan ne denli etkileneceği sorununu ortaya çıkarmaktadır. Eldeki bilgiler bu etkilenmenin oldukça önemli olduğunu, yakın bunalımda daha da önemli olacağını göstermektedir. Örneğin 1926'da 100 olan dış ticaret endeksinin 1932 de 77'ye düştüğü görülmektedir. 1926'daki düzeyine bu endeks ancak 1950'lerin ilk yıllarında, yani Kore refahı ile ulaşmaktadır. Yine aynı endeks 1956'da 96 iken 1961'de 81'e düşmüştür. Anlaşılmaktadır ki, buhran dönemlerinde kapitalist ekonomiler Türkiye'yi daha çok sömürmek eğilimindedirler. Yukarıda söylenenlerin ışığı altında bu normaldir. İçeride düşen kârlılık oranlarını, dış dünya ile ticaret ilişkilerinde bir dereceye kadar düzeltmeğe çalışmaktadırlar. Dış ticaret hadlerinin aleyhe dönmesi Türkiye'nin ihracat kapasitesi ile miktar olarak gittikçe daha az mal ithal etmesi demektir. Ayrıca buna, buhran zamanlarında ihraç kapasitesinin daha düşük bir hızla artması veya hiç artmaması da eklenmelidir. Bunun sonucu, Türkiye'nin kapitalist ekonomilerdeki bunalımı ithal etmesidir. Söylenenin tersi de doğrudur. Türkiye aynı mekanizma ile kapitalist ekonomilerdeki refahtan da etkilenmektedir. Nitekim Kore ve Vietnam refah yılları Türk ekonomisi için de oldukça yüksek üretim artış yılları olmuştur.

Türk ekonomisinin kapitalist ekonomilerden önemli bir ayrılığı vardır. Türkiye'de ulusal gelir içinde tarım önemli bir paya sahiptir. Tarım ise hâlâ hava koşullarının etkisinden kurtulamamıştır. İyi hava koşulları tarıma ve dolayısıyla ekonomiye refah getirmekte, kötü hava koşullarında ise üretim kıtlıkları olmaktadır. Öte yandan gözlemler ve yapılan çalışmalar Türk tarımındaki hava koşullarına bağ- bir devrevi hareketi olduğunu göstermektedir. Türk tarımında 7 - 9 yıllık bir devrenin ard-arda yarısı normal üstü, yarısı da normal altı verim yılları olmaktadır. Başka bir deyişle ortalama 4 - 5 yıl verimli 4 - 5 yıl ise kurak geçmektedir ve tarımdaki bu dalgalanma ekonominin diğer kesimlerine de yayılmaktadır.

Türk ekonomisindeki bu iki kaynaklı hareketin karşılaştırılması ilginç bir takım durumlar yaratmaktadır. Örneğin 1932 bunalım yılları Türkiye'de kötü hava koşullarına rast gelmiştir. Aynı şey, genellikle 1948 ve 1958-60 bunalımları için de söylenebilir. Buna karşın, Kore ve Kennedy-Johnson refah dönemleri ard-arda son derece iyi hava yıllarıyla beraber geçmiştir. Örneğin, 1963-67 dönemi bir tek istisnası ile son derece verimli tarım yıllarıdır.

Gelecek yıllar, öyleyse, Türk ekonomisine, iki kaynaktan da bunalım getirmektedir. Son yıllardaki Türk ekonomisindeki montaj tipi sanayiciliğe bakıp da ekonominin etkilenme kanallarının artmış olduğu yargısına varmamak mümkün değildir. Diğer yandan 1963-67 tarım artış hızı ortalaması, normal eğilimin üstünde gerçekleşmiştir ve örneğin 1968-72 döneminin ortalamasının bunun çok altında gerçekleşeceğinden kuşku duymamak gerekir.

İşaretler ve günlük haberler Türkiye'nin de bunalımın eşiğinden adımı-

h dalgalanmaların son derece belirgin nı atmış olduğunu göstermektedir. Bu bakımdan bunalımın gelip gelmeyeceği konusunda fazlaca durmak gerekli olmamaktadır. Üzerinde asıl durulması gerekli konu bunalımının gelmesi değil, gelirken neler getirebileceğidir.

Cumhuriyet döneminde bir çok önemli olayın olduğu açıktır. Fakat bunlar arasında üç olay sayılabilir ki, herkes bunların en önemli üç olay olduğunda düşünce birliği eder : 1930'un ilk yıllarında başlayan devletçilik, 1950 deki iktidar değişimi ve 1960 daki 27 Mayıs hareketi. Bu üç değişimi birleştiren tek olgu üçünün de bir bunalım ekonomisinde yada bunalım yıllarını izleyen zamanlarda ortaya çıkmasıdır.

Bu bir rastlantı sayılabilir mi? Bilgiler sayılamıyacağını göstermektedir. Örneğin, 1930 buhranı yıllarında ve 1945'lerden sonra buğday fiyatlarının mutlak olarak düştüğü, 1960'dan hemen önceki yıllarda genel fiyatların oldukça gerisinde kaldığı bilinmektedir. Yine bu buhran yıllarında tarımsal malların, satın alma gücü ya düşmüş, yada artışı durmuştur. Diğer taraftan

ortalama reel memur maaşları endeksi 1939 da 100 iken 1949 da 59'a ve 1956 da 69 iken, 1959 da 50'ye düşmüştür.

Bu bilgilerin önemi Türkiye'deki iktidarların sosyopolitik dayanakları hatırlandığında daha iyi anlaşılacaktır.

Türkiye'deki iktidarların bir dayanağı büyük toprak sahipleridir. Diğer bir güç bir sınıf olmamakla birlikte, öteden beri etkili olabilen bürokratlardır.

Bir diğeri ise özellikle devletçilikten sonra büyümeğe ve sesini duyurmağa başlayan sanayicilerdir. Bu üçlü koalisyon iktidarı ve yaratılan artığı kontrol etmektedir. Ve normal zamanlarda artık aralarında önemli bir çatışmaya yol açmaksızın paylaşılmaktadır. Fakat bunalım dönemlerinde azalan artığın paylaşılması, koalisyon ortakları arasında bir çatışma doğurmaktadır.

Yukarıdaki bilgiler bunu açıkca göstermektedir. Tarımsal fiyatlar, ilk önce ve daha çok, piyasaya sürüm yapabilen toprak ağalarını ilgilendirmektedir, ve bunalım zamanlarında tarım dışı ekonomi, toprak ağalarına eski oranda artık verebilmek gücünden yoksun kalmaktadır. Aynı şekilde, koalisyonun uygulayan kolu olan bürokratlar bunalım döneminde en çok zarar gören ortak olmaktadır. Dolayısıyla buhran zamanlarında, bürokratların koalisyona bağlılığı büyük ölçüde zayıflamaktadır. Ayrıca koalisyonun diğer iki dayanağı arasındaki temel çatışma bütün açıklığı ile ortaya çıkmaktadır.

Böyle çatışma zamanları değişim zamanlarıdır. Yukarıda sözü edilen üç olaydan, ilk ve sonuncusunda bir süre içinde bürokratların radikalleştiği ve güçlerini artırdıkları görülmektedir.

İkincisinde ise, daha çok toprak ağalarının kârlı çıktıkları anlaşılmaktadır.

Bunalım zamanlarının getirebileceği değişimler sadece örnekleri verilenlerle sınırlı değildir. Egemen koalisyonun zayıflaması, başlıca ortakların izlenecek politikada anlaşmaya varamamaları ve egemenliğin yürütücüsünün yeterli ölçüde kollanamaması, ileri atılımlar için elverişli koşullar yaratmaktadır. Şimdiye kadar bunlardan yeterli ölçüde yararlanılmamışsa, bunun nedeni herhalde ilerici atılımları gerçekleştirecek, ilerici güçlerin sesini duyuracak bir örgütün olmayışında aranmalıdır. Örnekler, böyle anlarda, örgüte olan ihtiyacın, refah zamanlarındakinden çok daha büyük olduğunu göstermiştir. Çünkü, büyük kriz Almanyasında olduğu gibi, bunalım zamanlarında ilerici atılımlar kadar, gerici dönüşlerin de başarıya ulaşabildikleri görülmektedir. Örnek başarıda tarihsel ve objektif koşulların yanında, bunları değerlendirecek örgütün rolünün daha az önemli olmadığını ortaya çıkarmıştır.

Son olarak önemli bir nokta da şudur: Özetlenen kuramda ilerici atılımların kendiliğinden olacağı ile ilgili en küçük bir önerme yoktur. Gittikçe büyüyen bunalımların dönüşümleri kendiliğinden getireceği düşüncesi, kurama eklenmiş bir burjuva uydurmasıdır. Bunalımlar sadece gerekli koşulları hazırlamaktadır ve her bunalım, başarılı olmasa bile ilerici atılımlar, ilerici deneyimlerin birikmesini sağlamaktadır.

SEÇiM VE SENDiKALAR!

Ara seçimler, Partilerin işçilere, sendikacılara ve tüm emekçilere karşı duydukları ilgiyi ve sevgiyi de, işçilerin politikayla olan ilişkilerini ve anlayışlarını da apaçık ortaya serdi.

CHP, bir sendika başkanını ancak genel merkez kontenjanı ile Ankara Belediye Başkanlığı adayı yapabildi. Yoklamalarda kazananlar genellikle ve büyük çoğunluğuyla CHP nin nimetlerine yatkın kimseler olmuş ve «Kaz gelen yerden tavuk esirgemeyenler» liste başlarına bir çok yerlerde yerleşebilmişlerdir.

AP'nin tutumu da CHP' ninkine benzemektedir. O da kontenjan yolu ile işçi adaylardan bir ikisini sıraya yerleştirmiştir. Bunlara karşılık TİP, çoğunlukla emekçileri (işçi, köylü, sendika yöneticisi, küçük esnaf ve ötekiler) listelerinde ön seçmenlere sunmuş ve büyük çoğunlukla işçiler sendikacılar listelerin hemen hepsinin ilk sıralarını doldurmuşlardır. Çünkü TİP'in ön seçmenleri ile partinin adayları arasında anlayış ve çıkar ayrılığı bulunmamaktadır. Nitekim başta AP olmak üzere öteki partilerde adaylık konusunda süregelen büyük çalkantı yanında TİP, kaya gibi sağlam ve âhenk içinde seçimleri kazanmak için gösterişsiz çalışmalarını yürütmektedir.

Partilerin tutumları bu iken işçi örgütlerinin tutumu ne olmaktadır? Ne olmalıdır?

İşçiler bugün iki büyük kampa ayrılmıştır. Birinci kampta «partilerüstü politika» teranesiyle avunanlar, ikinci kampta ise işçilere en uygun programla eylem içinde bulunan partiyi destekleme kararını almış olanlar bulunmaktadır. «Partilerüstü politika» nın bir «aldatmaca ve yutturmaca» olduğunu bu ilkeyi hâlâ savunanların kongresinde Genel - İş Sendikası Başkanı doğru bir teşhisle açıklamıştır. Bu kamptakilerin etkilerinin ölçüsünü, o kampın en önde sendikacılarından Petrol - İş Genel Başkanlığı'ndan uzaklaştırılan ve şimdi Uluslararası Petrol, Kimya ve Atom İşçileri Federasyonu Türkiye temsilciliğinin başına getirilmesi beklenen Ziya Hepbir dile getirmiştir:

«Birbirimize yutturmayalım, karılarımıza bile söz geçiremiyoruz. Nerde kaldı ki işçilere bizim istediğimiz partiye oy verdirelim?»

Aslında Partilerüstü politika'yı savunanlar, AP nin lehine işleyen birinci kampın köşebaşlarını tutanlardır. Ges-İş yöneticilerinden Erol Aykaş'ın gözlemi açıktır :

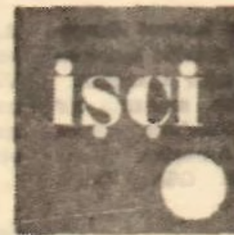
«Bugünkü yönetim kurulunun kadrosu, bir kaç kişi hariç, partilerüstü değil, AP'li bir kadrodur. Şu anda bu yönetim kurulunda üç AP'li milletvekili vardır. Bu arkadaşlar hem parti programına bağlıdırlar, hem Türk - İş'e ve programına.. Parti programlarında meselâ toprak reformu yoktur. Türk - İş tüzüğünde vardır. Zaten AP adına konuşan Aydın Yalçın da raporumuzla görüşleri arasında fark olduğunu burada söylediler. Şimdi bu üç AP milletvekiline soruyorum : Aydın Yalçın'dan ve Parti programından yana mısınız, yoksa, Türk - İş'in görüşünden yana mısınız? Ya o, ya bu. Her ikisinden yanayım» demeye mantıkan imkân yoktur.»

Yoktur ama, CHP Genel Sekreteri, Türk-İş'in raporundaki görüşleri tamamen benimsediklerini söylemekte, fakat Türk-İş'te yönetim AP'lilerin elinde bulunmaktadır. Bu da kitlelerin dikkatini çekecek önemli bir çelişmedir : yutturmacadır.»

Türk - İş'in «polotika» sının ne olduğunu Başkanı açıklamıştır :

«Bizim politikamız hükümetleri köstekleme değil, desteklemektir. Gerekirse ikaz ederiz. Partilerüstü politikaya devam edeceğiz. Aksi takdirde Türk - İş bölünür. Hemen kızıp greve gitmemiz hakarımızın kısıtlanmasına yol açar.

Milli gelirden payımızı alıyoruz ve Türkiyenin mevcut şartlarına göre hakları elde edip muhafazasını biliyoruz. Hakkımıza razı olacağız.»

Kemal SÜLKER

Bu görüşlerin ışığı altında birinci kamptakilerin «eyyamcılığı» ortadadır. Ve Sayın Nadir Nadi'nin deyimiyle, «Türkiye işçi hareketini yönetmek iddiasında bulunanların aslında kimlere maşalık ettiklerini sezmemek» mümkün değildir. Bu kamptakiler bugünkü düzenin emekçilere dayattıkları milli gelirin adaletsiz dağılımındaki oranları korumaktan yanadırlar. Hükûmet'in emekçi halka ıstırap ve sefalet getiren eylemlerinin destekleyicileridirler. Hiçbir gerçek inançları yoktur. Hem AP'lidirler, hem toprak reformundan yanadırlar. Hem özel sektörcüdürler, hem dış ticaretin devletleştirilmesini savunan ekibin yöneticileridirler. Programlarını CHP'liler benimser, kendileri iktidarın destekleyicisi olarak bu programlarını uyutur ve unuturlar. Çünkü onlar için ana sorun bugünkü durumlarını ne bahasına olursa olsun korumaktır. Bunu sağlamak için her kılığa girer ve her boyayı sürünürler.

Birinci kampın kilit noktalarına oturmuş olanların bu tutumları, ikinci kampa dahil olanların ancak aktif çabalarıyla açığa vurulabilir. Emekçi kitleler, gerçekleri anlayarak bilinçlendikçe politika adına yapılan iki yüzlülüğü anlar. Genel merkezlerinin bir iki kontenjan adaylığına fit olanlar işçi kitlelerini, kendilerini koz olarak kullanan ve aslında işçilere karşıt bir genel politikanın savunucusu durumundaki partilere çekmeye çalışabilirler. Ama DİSK'e düşen görev Kongre kararına uygun bir incelemeyi bir an önce bitirmesi ve bu seçimlerde programı ve eylemiyle hangi partinin işçi sınıfının çıkarlarına uygun olduğunu açıklayarak o partiyi destekleme kararı almasıdır.

Öteden beri CHP deki işçi adaylar, önseçimlerde, daha önce de yoklamalarda hep kaybederler ve genel merkez imdada yetişerek oy kaygısı ile bir iki sendikacıyı listeye alır, fakat kazandıramazlar. AP de bu yolu seçmiş, ama CHP' den daha cömert davranmıştır. Bunların sonucudur ki sendikacılar ve tüm işçiler bu partilerde «misafir sanatçı» dırlar ve ne kadar başarılı olurlarsa olsunlar «ev sahibi» nin yanında «misafir» bulunmanın tedirginliği içindedirler. Oysa TİP, tüm emekçilerin kendi öz evleridir. Burada hiç kimse tedirgin olmaz ve TİP tüzük ve programını kabul eden herkes «ev sahibi» dir.

Büyük Millet Meclisinde işçiler söz sahibi olmadıkça, hiçbir temel sorunun çözümlenemeyeceği çoktan bilinir. Bunu bir Tekstil işçisi, kendi kongresinde (Eylül 1958, İstanbul) şöyle dile getirmişti :

«Dâvalarımızın halli için Büyük Millet Meclisinde en az 100 - 150 işçi milletvekili olmalıdır. Yoksa 8 - 10 milletvekili ile meselelerimiz halledilemez.»

Nitekim işçilerin hiçbir temel sorunu bugüne dek çözümlenememiştir. Sendikacıların ayrı ayrı partilere (burjuva partilerine) dağılarak işçi oylarını bu işçilere karşıt partilere avlamaya kalkışması bugün, tarihimizin hiç bir dönemindeki kadar affedilmez bir hatadır. (Bu görüşümüzü bir başka yazarın cümleleriyle perçinleyerek yazımıza son veriyoruz.)

«Parlamentoya girecek sendikacılar bir tek partinin çatısı altında toplanmadıkça parlamenter çalışmalarında asla etkili olamayacaklardır. Sendikalar varoluşsal beplerinden ötürü sosyalist olan kuruluşlardır.

Sosyalist bir kuruluş olan sendikaların siyasi kolunu sosyalist bir partinin teşkil etmesi gerekir. Az gelişmiş ülkelerde sendikalar amaçlarının gerçekleşmesi için daima siyasi bir parti ile işbirliği yapmak zorunluğunu duymuşlardır. Ve böyle ülkelerde sendikalar işçi hareketlerinin ekonomik kolu ve sosyalist bir parti de siyasi bir kolu olarak kabul edilmiştir. Sendikalar bu türlü işbirliği'ne gittikleri sürece başarılı olmuşlardır. 1900 yıllarında İngiltere ve İsveç'te sendikalar ve sosyalist bir parti arasında kurulan ortaklık bunun en güzel bir örneğini teşkil eder.» (Engin Ünsal - 25 Temmuz 1965, Milliyet)

Bugün Türkiye'nin biricik sosyalist partisi, Türkiye İşçi Partisidir.

BÜTÜN ZALİMLER ERGEÇ ETTİKLERİNİ BULACAKTIR

PARiS ZiRVESiNDE KiM AĞIR BASIYOR?

• Amerika'nın büyük gücüne rağmen, yıllardır emperyalizme karşı yiğitçe savaşan Vietnam, her bakımdan daha büyük avantajlara sahip bulunmaktadır.

Halûk TANSUĞ

Paris zirvesinde Johnson'a göre daha güçlü olan Kuzey Vietnam'ın lideri Ho Şi Minh

VIETNAM'la ilgili Paris Konferansı, acaba ne sonuç verecek?

Paris Konferansı'nın sonucu, tabiî her şeyden fazla, «taraf» ların kuvvet dengesine bağlantılıdır. Toplantıların yanında kalmasa dahi, ayni kuvvet dengesiyle mütenasip şekilde müstakbel gelişmelere çığır açacaktır.

«Taraf» lar ise, masanın bir başında Batı Bloku'nun «süper lideri» Birleşik Amerika, masanın öbür başında Güney Doğu Asya'nın (hattâ belki tüm dünyanın) en küçük, en fakir ülkesi Vietnam. Hattâ, şimdilik Vietnam halkını, sadece Kuzey Vietnam hükümeti delegeleri temsil etmektedir.

Dolayısile, kaba kuvvet açısından bakıldığında, Paris Konferansı'nın sonucu, hiç tartışmasız Batı Bloku «süper lideri» Amerika lehine olmak gerekiyor. Atom bombalı, Dolar'lı, en ileri Kapitalist idare olan Washington karşısında Hanoi'ye fazla şans tanımak insana abes gibi geliyor.

Oysa, tatbikatta, «taraf» ların başarı şansları (Batı dünyasında bile) görünüşün tersine orantılı sayılmaktadır.

Çünkü, bugünkü atom devrinde, yalnız kaba kuvvet üstünlük sağlamaya kâfi gelmemektedir. Kaba kuvvet dışında ise, küçücük Vietnam, koskoca Amerika'dan çok daha fazla ağır basmaktadır.

Hukuk alanında, ahlâk alanında, entellektüel alanda, vicdanî alanda, teşkilâtçılık alanında, politik alanda, inançlı cesaret alanında, dürüstlük alanında, sosyal adâlet alanında, kısaca kaba kuvvet dışı her alanda üstünlük Vietnam'lılardadır.

Güney yarısı dahil tüm Vietnam sathında, halk kütlelerinin çok büyük çoğunluğu, istilâcı Amerika'ya karşı istiklâl mücahitlerini desteklemektedir. Batı'nın kapitalist ülkeleri dahil, tüm dünya kamuoyu, Vietnam'lı milliyetçilerin tezini desteklemektedir.

Kaldı ki, Paris'teki konferans masasına otururken, Amerika'nın hendikapları (dolayısiyle Kuzey Vietnam'ın kozları) bunlardan ibaret kalmıyor:

● Başkanlık seçimleri sebebiyle, Amerika, bu yıl garip bir siyasi keşmekeş içerisine sürüklenme hâlindedir. Oy avcılığına çıkan adaylar, birbirlerine «çamur» atma durumundadırlar.

● Dolar buhranı, yani altın meselesi, hâlâ her hangi bir sonuca bağlanmış değil. Her an, Amerika'yı temellerinden sarsabilecek çapta mâlî bir çöküntü ihtimali, Demokles'in Kılıcı gibi Washington idarecileri başında sallanmaktadır.

● Dış masraflar, yâni dış tediye bilânço açığı, Vietnam Harbi vesilesiyle her gün artmaktadır. Dış hesaplardaki açık, Dolar buhranını hızlandırma tehlikesi yaratmaktadır.

● Tediye bilânço açığını azaltma uğruna alınacak tedbirler, ithalâtı kısıtlayacak; dolayısiyle, diğer ülkelerin benzer tedbirler almalarına sebep olacaktır. Neticede, şimdiye kadar büyük kârlar gösteren Amerikan ticaret bilânçosu, çok daha ufak kârlarla yetinme durumuna düşecektir.

● Dahilde ekonomik buhran ihtimalini önlemek amacıyle, vergi artırımları, Amerikalı seçmen kütlesi üzerinde menfi etkiler uyandıracaktır.

● Ekonomik buhran tehlikesi karşısında, Amerika'daki büyük sermaye sahipleri (kapitalistler), Washington idarecileri ve başkanlık adayları üzerinde baskılarını artıracaklardır. Vietnam'a, bir an evvel barışçı hal çaresi getirilmesini isteyeceklerdir.

● Önümüzdeki Temmuz veya Ağustos aylarında patlak verebilecek bir zenci ayaklanması, Washington idarecilerini, büsbütün zayıf duruma sürükleyebilecektir. Belki Vietnam'daki zenci Amerikan askerleri isyan edeceklerdir.

● Vietnam milliyetçilerinin bu sefer daha çok Saygon bölgesinde girişebilecekleri hücumlar, gerek kukla (Damat Ferit tipi) Saygon idaresini sarsacak, gerekse, Amerika'yı, Vietnam'da askeri açıdan daha büyük çıkmazlara sokabilecektir. Hattâ, Güney Vietnam başkenti Saygon'un, belki milliyetçiler eline geçmesine sebep olacaktır.

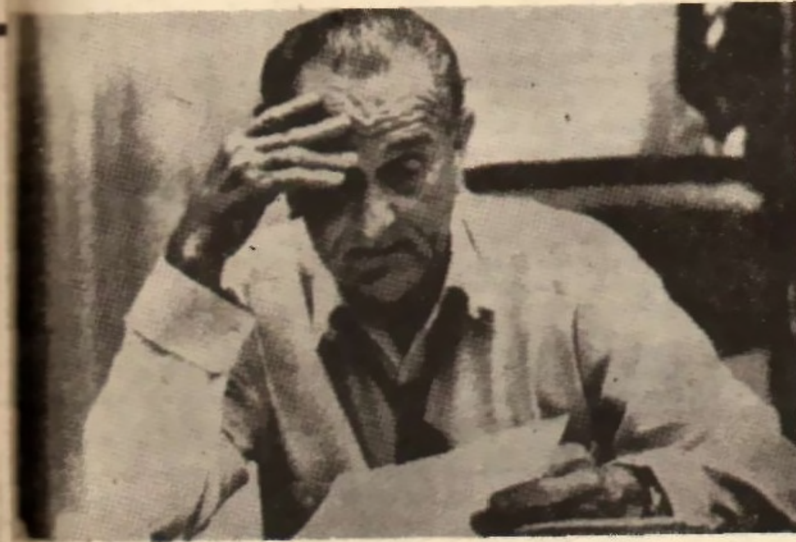
● Vietnam'da Amerika'nın durumu zorlaştıkça, Amerikan

Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin bundan önceki genel taarruzu sırasında hükümet kuvvetleri tarafından ele geçirilen bir milliyetçi teğmen, resimlerde görüldüğü gibi Güney Vietnam Hükümetinin uşak ruhlu ve gaddar polis müdürü General Loan tarafından sokak ortasında başına kurşun sıkılmak suretiyle öldürülmüş ve cesedi kanlar içinde yüzüstü bırakılmıştı...

Tarih, bütün zalimlerin ergeç ettiklerini bulacaklarını göstermektedir. Güney Vietnam Hükümeti'nin sadist polis müdürü General Loan için de bu böyledir. General Loan, Kurtuluş Cephesi'nin geçen hafta giriştiği ikinci büyük taarruz sırasında milliyetçilerin açtığı makineli tüfek ateşiyle ağır şekilde yaralanmıştır. Durumu tehlikeli olan Loan, bu defa ölümü atlatsa bile, köpek gibi gebertilmekten asla kurtulamayacaktır. Alttaki resimde, Loan hastaneye götürülürken görülüyor.

Masa başına oturmayı kabul etmekle mücadeleyi fiilen kaybettiğini açığa vuran Başkan Johnson.

kuklası Güney Vietnam idarecileri arasında telâş artacaktır. Belki, bu Amerikan kuklaları, bu sefer milliyetçiler hesabına çalışmaya kalkacaklardır.

● Washington idarecilerinin Vietnam'a daha fazla Amerikan askeri ve malzemesi yollamaları halinde, belki dünyanın başka yerleri karışacaktır. Meselâ belki Kore'de veya Yunanistan'da veya İsrail hudutlarında silahlı çatışmalar ortaya çıkıverecektir.

● Amerika'nın durumu güçleştikçe, Washington yanında şimdiye kadar yer almış Batı Avrupa ülkeleri, müstakil politika gütme merakına kapılacaklardır.

● Atom silâhlarındaki üstünlüğünü Sovyetlere kaptıran Amerika, bütün bu olaylar karşısında, atomik bir ölüm kalım savaşı denemesine girişemeyecek.

İşte, hem Amerika'nın kaba kuvvet dışındaki entellektüel yetersizlikleri; hem de, bu yaz meydana çıkması beklenen sıra sıra problemleri; Batı Bloku «süper lideri» ne Paris Konferansı'nda bir nevi siyasî «artçı savaşı» verdirtme durumundadır.

Herhalde, Hanoi'de, ana meselelerde istediklerini sağlarsa, Washington temsilcilerini fazla köşeye sıkıştırmayacaktır. Amerika'nın, hiç değilse zahiren, izzeti nefsini muhafaza etmesine izin verecektir.

Mamafih, Paris Konferansı'nın, herhangi bir sonuca kısa zamanda ve kolayca varacağını sanmak hatalıdır. Her hâlü kârda, müzakereler çetin karakter taşıyacaktır. Fakat her geçen gün, Amerika'ya daha pahalıya mal olacaktır. Batı Bloku «süper lideri» nin kaçınılmaz çöküntüsü hiç bir şekilde önlenemeyecektir.

Diplomaside Paris ön plâna geçti

Hanoi ve Washington temsilcileri, Fransız başkenti Paris'te Vietnam'la ilgili müzakerelere girişiyorlar

Başka bir deyişle, Vietnam sorunu Washington ya da Saygon'da sonuçlandırılamıyor.. Hattâ Washington idarecilerinin ısrarla ileri sürdükleri başka yerlerde de masa başına getirilemiyor. Vietnam sorununa, Birleşik Amerika yöneticilerinin en sevmedikleri bir Batı başkenti sayılan Paris'te çözümyolu aramak zorunluğu ortaya çıkıyor.

Bu olay, dünyanın yepyeni bir döneme gelişinin belirtisi sayılmak gerekir. Çünkü İngiliz adaları ile Amerika kıtaları arasında kalan kıta Avrupası, Birinci Dünya Savaşı'ndan bu yana belki ilk defa uluslararası ilişkilerin ön plânına bilfiil geçmek durumundadır.

Gerçi Birinci Dünya Savaşı sonundan bugüne kadar, Batı Avrupa'nın çeşitli kentlerinde çeşitli uluslararası konferanslar düzenlenmiştir. İkinci Dünya Savaşı'nı hazırlayan ünlü Münih Anlaşması bile, Kıta Avrupası göbeğinde sayılan bir şehirde imzalanmıştır. Ne var ki bu uluslararası konferanslar yada antlaşmaların Kıta Avrupa'sında düzenlenmiş olması, buralarda Anglo-Sakson düşünüşünün egemen olduğu gerçeğini değiştirmez. Aynı açıdan da, politik ağırlık merkezi hep Londra ve Washington kabul olunuyordu.

O kadar ki, İkinci Dünya Savaşı'ndan önceki devrelerde, büyük bir Devlet sayılan Fransa, aslında İngiltere'nin bir çeşit siyasi peyki durumundaydı.

İşte gerek düşünüş, gerekse mevki bakımlarından Kıta Avrupa'sı, Vietnam konferansı ile ön plâna geçebilmektedir. Anglo-Saksonlar, ilk defa, gerek düşünüş, gerekse mevki açılarından Kıta Avrupa'sını izlemek zorunda kalmaktadır. Vietnam sorununun Paris'te masa başına getirilmesi, Anglo-Sakson düşünüşünün başarısızlığı anlamına gelir. Vietnam sorununa, ancak müzakere yolu ile bir çözüm yolu bulunabileceğini belirtir. Yani De Gaulle'ün ve Sosyalist Blok'un yıllarca önce yaptıkları tahminleri doğrular. Washington ve Londra idarecilerinin «ya zafer ya ölüm» diye özetledikleri politik düşünüşlerini çürütür.

Ancak Vietnam sorunu ile ilgili görüşmelerin Paris'te yapılması, böyle bir uluslararası gelişim Vietnam sorunu dışında ne gibi ihtimaller getirecektir?

Öyle ya, Kıta Avrupa'sının uluslararası arenada ön plâna geçmesi, tek bir Vietnam sorunu ile bitemez. Eğer Kıta Avrupa'sı gerçekten siyasal bir kalkınma (prêpondérance) öncesinde ise, Vietnam Konferansı'nı diğer uluslararası gelişmelerin izlemesi gerekir.

Yakın geleceğe ilişkin bu önemli uluslararası gelişmeler neler olabilir?

Yukardaki sorulara cevaplar vermeden önce, yakın geçmişin dağınık görünen diğer bazı gelişmelerini görelim:

● **Fransız Devlet Başkanı General De Gaulle, «Atlantik kıyılarından Ural dağlarına kadar bir Avrupa Birliği»** fikrini ortaya atmıştı.

● Avrupa Ekonomik Birliği kurulmuştu.

● Amerika'nın politik, ekonomik ve sosyal baskılarına karşı, özellikle De Gaulle, fakat genellikle birçok Batı Avrupalı devlet adamı, Avrupalılık anlayışı yaratma çabalarına girişmişlerdi.

● Amerika'da patlak vermesi beklenen ekonomik buhran anaforuna kapılmamak amacı ile Batı Avrupalı liderler, ticaretlerini Doğu ile geliştirme plânları hazırlamışlardı.

● Batı Avrupa'nın siyasal eğilimleri, Anglo-Sakson çıkarlarından çok Batı Avrupa'ya özel gerekçelere dayatılmaya çalışılmıştı.

● Kıta Avrupası'nın (genellikle Fransa'nın) politik plânları, Batı Bloku «süper lider» i Amerika'dan müstakil bir dış politika yürütebilme uğruna, sağlam klâsik esaslara dayatılmıştı.

● Bu bölgede Devlet adamları, Kıta Avrupası'nın bütün kapitalist geleneklerine rağmen Doğu'ya bir çeşit tedbirli yaklaşma geleneklerine girişmişlerdi.

● Dolar sisteminden kurtulmak düşüncesi ile altın esasına dönüş savunulmuştu.

● Doğu Avrupa ülkeleri arasında da, Batı Avrupa ile «yarı yolda buluşma» denemelerine geçilmişti. Buna örnek olarak da son Çekoslovakya ve Romanya olayları gösteriliyordu.

● Yüzeydeki bazı sert eleştirilerine karşılık Sovyetler Birliği, Prag'ı ve Bükreş'i yeni denemelerinde serbest bırakıyordu.

● **Yine pratikte, temeldeki tarımsal karakter taşıyan sosyalist blok ülkelerinin geniş çapta endüstrileşmeleri, Batı'nın teknik bilgi ve malzemesine ihtiyaç gösteriyordu. V.b.**

O halde yakın geçmişin dağınık gelişmelerini şöyle bir toplar ve atom devri şartlarını modern düşünüşle değerlendirirsek, Anglo-Amerikan'ların içine düştükleri çıkmazları gözönüne getirirsek; Kıta Avrupa'sının üçüncü kuvvet sıfatı ile kalkındığını anlayabilirsek, Sosyalist Blok'un şimdiye kadar eşine raslanmamış varlığını hesaplarsak... ve bütün bunlara son Paris Konferansı olayını eklersek yepyeni bir çığır ihtimaline geliriz.

Yepyeni şartlar altında yepyeni bir dünyanın kurulmaya başlandığını anlarız.

Kısaca, atom silâhlarının tahrip gücündeki artış, bir bakıma küçük devletlere politik egemenlik kazandırmıştır. Garip bir çelişki ile, kaba kuvvetin sonsuz derecede artış göstermesi, sahiplerinin müdahale gücünü sınırlamıştır. Kaba kuvvetin —artışı ile ters orantılı— bu önem kaybedişi, entellektüel güçlere (belki tarihte ilk defa) en ön plânda mevki aldırtmıştır.

Başka deyimle, bilgili politika güdecek en küçük devlet bile, bugünkü atom devrinde kişiliğini bulma olanaklarına kavuşmuştur. Örneğin «üçüncü derece» bir devlet olan Fransa, entellektüel seviyesindeki yükseklik sebebiyle «süper devlet» Birleşik Amerika'ya karşı plânlarını yürütebilmektedir. Hattâ plânlarını ona empoze edebilmektedir.

İşte Vietnam'la ilgili bu Paris Konferansı'nın gerçek önemi, masa başına getirdiği konudan çok bu gelecek gelişmelere çığır açmasındadır.

Yargıtay, 3 gedikli fetvacıyı mahkûm etti

● **«Dün Köleydik Bugün Halkız»» isimli kitapta «Komünizmin övüldüğü»ne dair rapor veren Dönmezer, Erman ve Okandan'ın yetersizliği Yargıtay iç tihadıyla kesinleşti.**

1500 yıllık Macar tarihini toprak emekçisinin ağzından, onun diliyle anlatan «Dün Köleydik, Bugün Halkız» adlı kitabın sorumlusu Süleyman Ege, kendisine karşı 142. maddeyi ihlâl ettiği gerekçesiyle açılan davada beraat etmiştir. AP. iktidarının eğilimlerine uygun raporlar düzenlemekle ün salan Ord. Prof. Sulhi Dönmezer ve Ord. Prof. Recai Galip Okandan'ın verdikleri raporlara dayanılarak «komünizmin övüldüğü» iddiasıyla açılan ve bir buçuk yıl süren dâvada Süleyman Ege önce Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 9 aya mahkûm olmuştu. Ancak, Ege ile avukatları Halit Çelenk ve Niyazi Ağırnaslı'nın kararı temyiz etmeleri üzerine, Yargıtay «yetersiz bilirkişiler raporuna dayanıldığı» gerekçesiyle kararı bozmuştur. İkinci defa yapılan yargılamada yeni bilirkişi kurulu kitapta suç olmadığını bildirmiş, mahkeme de savunmaları dinledikten sonra Ege hakkında oybirliğiyle beraat kararı vermiştir.

Dâva, bilirkişilik kurumunun bundan böyle kötüye kullanılmasını kısmen önleyecek nitelikte ve kanun değerinde bir Yargıtay içtihadının çıkmasına yol açması bakımından büyük önem taşımaktadır. Zira, Yargıtay'ın bozma kararında «... İstidlâle kaçan bir mütalâa dermeyan edilmekte olmasına göre, birisi bilhassa Macar tarihine vakıf bir tarih profesörü, diğerleri iktisadi doktrinler alanında bilgi sahibi kimselerden seçilecek bilirkişi kuruluna... incelendirilerek, kitapta bahsedilen vakaların gerçekten Macaristan tarihinde cereyan etmiş olup olmadığı, bu kitabın yazılmasındaki amacın sırf geçen vakaları zikir ve tesbit etmek mi, yoksa olaylar tahrif edilerek komünist rejimini propaganda veya övmek mi olduğu... ayrıca (önsöz) yazısında da gerçekten TCK'nun 142. maddesine göre komünistlik propagandası veya komünistliği övme niteliği mevcut olup olmadığı, gerekçeleri açıkça ve kanaat verici bir tarzda gösterilmek suretiyle tayin ettirildikten sonra sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken... yetersiz bulunan mezkûr bilirkişiler kuruluna istinaden hüküm verilmesi yolsuz... görüldüğünden...» gerekçesi ileri sürülmüştür.

Ege'nin dâvası, ayrıca, Dönmezer, Erman ve Okandan cinsinden bilirkişiliği meslek haline getiren ve geçim kaynağı yapan bilirkişilerin adlî mekanizmanın işgal edilmesine sebep olmakla kalmayıp ,bazı durumlarda tutuklamalara ve fikirlerinden ötürü vatandaşların gadre uğratılmalarına nasıl sebep olduklarını, bunun için ne gibi yöntemlere başvurduklarını göstermesi bakımından da ilginçtir.

Mahkeme önünde «profesyonel» olarak nitelendirdiği bu bilirkişilerin tutumunu açıkça ortaya koyan Ege'nin savunmasından bilirkişi raporunu eleştiren bölümü özetleyerek veriyoruz:

«Bu profesyonel bilirkişiler, sonuç olarak şunları ileri sürmektedirler:

— Önsözün sonunda, «kitabın yazarı kaygılanmakta haksız değildi. Tarih tekrarlanacak mıydı? Ama bu kez tarih tekrarlanmadı, Macar kontlarının derebeylik düzeni tarihin kara sayfalarından biri olarak geçmişe karıştı» denilme suretiyle Macaristan'da yerleşen komünist rejim övücü şekilde gösterilmektedir. Durum böyle olunca, bu satırlar, T.C.K.'nun 142/4. maddesinde yer alan suça vücut verici niteliktedir.

Şimdi, bu suçlamanın değişik yönleri üzerinde ayrı ayrı durmak isterim. Bir kere, «Macar kontlarının derebeylik düzeninin tarihin kara sayfalarından biri olarak geçmişe karışıp gitmesi» nin ifade edilmesi ile ondan sonra gelen rejimin övülmesi ayrı ayrı şeylerdir. Bilindiği üzere, 1789 Fransız devriminden bu yana, Avrupa'nın ve dünyanın sayısız ülkelerinde derebeylik düzeni yıkılmış ve hiçbir ülkede bu düzenin yerini komünist bir düzen almamıştır. Türkiye'de de, derebeylik düzeninin hukuki hiçbir teminatı kalmamıştır. Bu geri bir düzendir. Dolayısıyla, önsözdeki bu sözler, dünyanın neresinde olursa olsun, bu geri düzenin yıkılmış olmasından duyulan kıvancın bir ifadesidir. Başka türlü anlaşılmasına imkân olmayan bu sözleri, «Macaristan'da yerleşen komünist rejimin bir övgüsü» şeklinde anlamak için, insanın bilimden ve tarihi gerçeklerden en ufak bir nasibi olmaması, ya da derebeyliğin halk düşmanı, geri ideolojisini benimsemiş olması gerekir.

İkincisi, benim bu savunmamı ilgilendirmemekle birlikte, sadece, Sayın Profesörlerin bir meseleye tamamen yabancı olduklarını göstermek bakımından, belirtmeden geçemiyeceğim bir nokta, «Macaristan'da yerleşen» rejimin «komünist» bir rejim olduğunu ileri sürmeleridir. Oysa, Macaristan komünist değil, sosyalist bir ülkedir. İlk ve en gelişmiş sosyalist ülke olan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği bile komünizme ancak çok sonra geçebileceğini hesap etmektedir. Bilindiği gibi, komünist rejim, sosyalizmin çok ileri bir aşaması sonunda ulaşılabilecek olan bir rejimdir; ve, emeğin ve yeteneğin derecesi ve gerçek karşılığı ne olursa olsun, üretim hacminin, toplumun bütün fertlerinin ihtiyacına cevap verecek bir düzeye ulaştığı rejimdir. Demek ki, bir an için, önsözdeki bu sözler, Macaristan'da sonradan yerleşen rejimi övme şeklinde farzedilse bile, bu rejim, profesyonel bilirkişilerin öne sürdüğü gibi, komünist bir rejim değildir. Suçlamaları bu bakımdan da havada kalmaktadır.

....

Bu profesyonel bilirkişilerin raporundaki bir marifeti daha açıklamak isterim. Bu marifet, dayanaksız bir şekilde «komünizmin övüldüğü» nü ileri sürdükleri ve güya keşfettikleri cümlelerin de, amaçlarına uygun düşeceği hesabıyla ola gerek, raporlarına yanlış olarak geçirilmiş olmasıdır. Bu cümleler kitabın önsözünde aynen şöyledir:

«Kitabın yazarı kaygılanmakta haksız değildi. Tarih tekrarlanacak mıydı? Bu kez de bir Müttefik Misyonu gelip bir kez daha Avrupa'nın göbeğinde kontokrasiyi kuracak mıydı?

Ama bu kez tarih tekrarlanmadı. Macar kontlarının derebeylik düzeni tarihin kara sayfalarından biri olarak geçmişe karıştı gitti.»

Görüldüğü gibi, bu sözler, rapora «Bu kez de bir Müttefik Misyonu gelip bir kez daha Avrupa'nın göbeğinde kontokrasiyi kuracak mıydı?» cümlesi atlanarak geçirilmiş ve önsözün bütünlüğü içindeki yerinden ve anlamından tecrit edilerek ve güya objektif anlamı gizlenmeye çalışılarak, sayın adalet görevlilerini şaşırtma konusunda büyük bir ustalık gösterilmiştir.

Sayın Başkan, Sayın Üyeler;

Hakkında dâva açılmasına gerekçe olarak kullanılan profesyonel bilirkişilerin raporunda yer alan hususlara tek tek cevap vermiş bulunuyorum. Ortaya çıkan tablo, açıkça görüldüğü gibi, hazindir. Tahrifatlarla, kasti değerlendirmelerle sayın adalet görevlilerini şaşırtma amacı güden, bilimden ve tarihi gerçeklerden tamamen habersiz, kara bir cehaletle kaleme alınmış bu belge, aynı zamanda, derebeylikten ve sömürücü sınıfların dikta rejimi faşizmden yana olan bir belgedir. Şüphesiz, böyle bir belgeyi kaleme almış olanların yeri, bu ülkede bilirkişilik değil, ancak sanık sandalyası olabilir. Bilindiği üzere, bu profesyonel bilirkişiler, Yargıtay kararıyla da «yetersiz bilirkişiler» hükmünü giyerek, mânen mahkûm edilmiş bulunmaktadırlar.»

HALKIN SESİ

Hazırlayan: Âşık İHSANİ

AMELE HASAN

Geçende gittiğim, Antalya şehrinde, iki kişiyi iyi tanıdım. Bunlardan biri, ilerde karşılaştığımız zaman yüzüme nasıl bakacağını merak ettiğim ve her hareketi Devrimcilerin kıl kadar gözünden kaçmıyan, Antalya'ya her nasılsa vali olmuş Ömer Naci Bozkurt...

Diğeri ise, Konya ilinin Bozkır köylerinden kalkarak bir lokma bir hırka için taşlı, çamurlu yollara düşe düşe Antalyaya varan ve orada mekân tutup amelelik yaparak alnının sıcak teriyle geçinen Hasan Karaağaç.

Değerli dost ve ünlü avukat Gültekin K. Suvarlı ve arkadaşlarının yardımlarıyla tanıdığım amele Hasanı çok sevdim.

Ben, Hasanı orada, küçük bir amele olarak değil, yüreği bir paşa kadar büyük bir halk lideri olarak gördüm.

Hasanı yazı ile tanıtmama imkân yoktur.

Onu, tanımak için görmek gerek. İşte onun, bozuk düzeninin tepesine inen iki sözü :

UYANALIM UYARALIM

Nedir bu gam, ne bu keder
Uyanalım uyaralım
Bu dert bizi helâk eder
Uyanalım uyaralım...

Sokakta gezen talebe
Neden gitmedin mektebe
İstiyorsak bir mertebe
Uyanalım uyaralım...

Savaş görmüş malûl gazi
Dünyalar tanıdı sizi
Köyümün gelini, kızı
Uyanalım uyaralım...

Biz insanız demek için
İnsan gibi yemek için
Uyanalım uyaralım...
Hakkı hak eylemek için

Ralli skandalı ilân rezaleti ve Basın Ahlâk Yasası!

TÜRKİYE'de ilk defa geçen hafta düzenlenen otomobil rallisi, iş âleminde olduğu kadar, basında da büyük skandal yaratmıştır.

Türkiye Turing ve Otomobil Kulübü tarafından organize edilmiş bulunan otomobil rallisine çeşitli markalarda 34 otomobil katılmış, neticede Koç tröstü tarafından imal edilen ANADOL otomobili, hem kendi sınıfında, hem de bütün markalar arasında birinci ilân edilmiştir.

Gazetelerin birinci sayfalarında ANADOL'un zaferini(!) okuyanlar Koç'un başarısından hayranlık duymaktan kendilerini alamamışlar, ancak iç sayfaları çevirince işin içinde bir bityeniği bulunduğunu anlamışlardır. Zira, Koç'un reklâm işlerini organize eden Manajans, aynı gün gazetelerde yayınlattırdığı çeyrek sayfa büyüklüğündeki ilânlarda ANADOL'un ve sürücülerinin resimleriyle birlikte büyük zaferi (!) ilân etmiştir.

Oysa, pazar günü geç vakit sonuçlar belli olduktan sonra bu zaferi konu alan ve ANADOL otomobiliyle sürücülerinin resimlerine yer veren bir ilânın hemen bütün gazetelere yetiştirilmesi maddi bakımdan imkânsızdır. Çünkü, gazetelerin iç sayfaları çok erken saatlerde hazırlanmakta ve belli bir saatten sonra büyük boy ilân kabul edilmesi mümkün olamamaktadır. Manajans'ın Anadol zaferi hakkındaki ilânı ise, daha yarışın sonucu alınmadan hazırlanmış, bütün gazetelerde önceden ilân için yer ayırtılmış ve tasnif sonuçlanır sonuçlanmaz zafer (!) ilânının bütün gazetelerde ertesi sabah yayınlanması sağlanmıştır.

Hemen hemen bütün gazeteler, Koç tröstünün ANADOL'una reklâm sağlamak amacıyla düzenlenen ralli'ye birinci sayfalarında geniş yer vermişler ve halkoyuna karşı oynanan bu kirli oyuna âlet olmuşlardır.

Ancak, Koç Grupu'ndan reklâm alamayan iki gazete, Dünya ve Bugün gazeteleri, ertesi gün feryadı basmışlar ve skandal hakkında şiddetli neşriyata girişmişlerdir.

Dünya Gazetesi'nin açıkladığına göre, ralli sonuçlarının tasnifi sırasında mutlaka ANADOL'un kazandırılmak istenmesi üzerine jüri üyeleri arasında ihtilâf çıkmış ve bu yüzden tasnif sonuçlarının alınması geç saatlere kadar sürmüştür. Ve Dünya Gazetesi'nin iddiasına göre, ANADOL'un şampiyonluğuna dair reklâm klişeleri çok önceden gazetelere dağıtılmış, tasniflerin yapıldığı yerde bekleyen Manajans'ın bir adamı, tasnif sonuçlanır sonuçlanmaz gazetelere telefon ederek önceden verilen klişelerin kullanılmasını bildirmiştir.

Yine Dünya Gazetesi'nin iddiasına göre, yarışın yapılacağı İstanbul Trafik Müdürlüğü'ne dahi haber verilmemiş, direkt olarak İçişleri Bakanlığı'ndan izin alınmıştır. Yarış sırasında kazanma şansı bulunan bir çok araba kasıtlı davranışlarla kazaya uğratılmış, trafik polisleri yarışı izleyemediği için de kazaların sebepleri tesbit edilememiştir.

Bugün Gazetesi'nin açıklamasına göre, Türkiye Turing ve Otomobil Kulübü geçici başkanı ve aynı zamanda Koç müesseseleri idare müdürü olan Hulki Alisbah ile Nejat Eczacıbaşı ve Koç-Holding ortaklarından Bernard Nahum, bu yarışmada ANADOL'un birinci gelmesini önceden plânlamışlardır.

Ralli yarışmasında yarışçılara hiçbir taraftan yardım yapılmaması gerektiği halde, ANADOL Servisi kendi arabasına devamlı olarak yardımda bulunmuştur. Bu arada diğer otomobiller başka bir güzergâha sokularak yolları kaybettirilmiş, ANADOL ise Otosan'ın çizdiği yoldan kazasız belâsız yoluna devam ettirilmiştir. Bu yüzden diğer otomobiller çeşitli kazalara uğramışlardır... Bu rezalet, rallinin jürisindeki bazı üyeler tarafından da farkedilmiş, sonuçların tasnifinde ihtilâf çıkmış, bazı üyeler istifa etmiş, bunun üzerine soruşturma açılmıştır.

İlân alamayan iki gazetenin kirli oyunu halkoyuna açıklamalarından sonra, Manajans gazetelere ikinci bir ilân dağıtarak rezaleti katmerleştirmiştir.

Hemen hemen bütün gazetelerde yayınlanan «RALLİ İÇİNDE RALLİ» başlıklı ilânında Manajens, «Türkiye otomobil rallisi galibi Anadol'un reklâmının gazetelere nasıl yetiştirildiğinin» düzmece bir hikâyesini halkoyuna yutturmağa çalışmakta ve «O kadar süratli hareket ettik ki, birincilik haberi ile ilânlar gazetelerde aynı anda çıktı. Bir dünya rekoru kırdık» demektedir.

Kapitalistler tarafından oynanan bu kirli oyunlara, ne yazık ki, yine kapitalistlerin elindeki gazeteler de, üç beş kuruşluk ilân geliri uğruna göz yummuşlardır. Hattâ bazı gazeteler bunun da bir ilân olduğunu belirtmeden Manajans'ın başarısını (!) özel haber gibi yayınlamışlardır. Oysa, hepsinin imza koyduğu Basın Ahlâk Yasası'nda, ilân olarak verilen metinlerin altında ilân olduğunu belirten bir ibarenin konulması mecburiyeti bulunmaktadır.

Ama kapitalistlerin parmağının bulunduğu hangi yerde ahlâktan eser vardır ki, kapitalist basında ahlâk aransın!

Bu hırçınlık neden ?

Kardeş dergilerden biri, Akdeniz İlericiler Konferansı hakkında ayrı ayrı tarihlerde yaptığımız yayınları ele alarak anlaşılması güç bir hırçınlık içinde ANT'ı çelişkiler içinde göstermeğe çalışmıştır. Derginin yöneticileri, ANT'ın bu konudaki yazılarını okurken herhalde pek dikkatli davranmamış olacaklar ki, vahim bir hataya düşmüşlerdir. Zira, ANT 23 Nisan 1968 tarihinde açıkladığı görüşü, 30 Nisan 1968 tarihli sayısının 16. sayfasında Adalet Gazetesi'ne verdiği cevapta da tekrarlamıştır. Aynı sayfada yayınlanan çerçevede kardeş dergiden iktibas edilen ve TİP'in Sovyet donanmasının da Akdeniz'den uzaklaşmasını istediğini, hattâ bunun ortanın solu dış politikasının bile sağına düşebileceğini belirten kısım ise, Mümtaz Faik Fenik'in yalanını açığa vurmak için seçilmiştir.

ANT'a iade göndermek hevesine kapılanlar, biraz daha dikkatli davransalardı, hem boşuna yer kaybetmekten, hem de gereksiz klişe masrafına girmekten kurtulurlardı.

Viski, havyar ve kurtlu su !

Hafta sonunda Tarabya Oteli'nin Roof'unda kutlanan bir nişan, dillere destan oldu. Beyrut'tan özel olarak getirilen rakkaseler, sazendeler, hanendelerle masallardan bir gece yaşandı Tarabya Koyunda. Yüzükler takılırken, Diyarbakır'dan gelen mücahitler silahlar çektiler, doğrusu Karaduman soyadına gerçekten yakışan bir nişandı bu. Önce viski ve havyarlar, sonra nefis bir büfe, sabaha kadar uzayan eğlencelerle, şıklık yarışında İstanbul'u geçen Beyrut sosyetesiyle Mahmut Karaduman, anına şanına yakışan bir nişan yaptı kızına...

AKŞAM — 9.5.1968

Cumhurbaşkanı Sunay dün sabah Batman'dan Midyat'a gelirken ellerinde kovalar bulunan küçük çocuklar tarafından karşılanmıştır. Öğrenciler, ilçenin susuz olduğunu ve kurtlu su içtiklerini söylemişlerdir.

MİLLİYET — 9.5.1968

Yarışı 34 oto içinde Anadol kazandı

Trakya Rally'sini 18 oto bitirebildi

birinci sayfada haberi, yedinci sayfada ilânı!

ANT • Haftalık Dergi • Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN • Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN • Sorumlu Müdür: ALPAY KABACALI • Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN • İdare yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sokak, Emek Han, 16/31 - İSTANBUL • Telefon: 27 81 09 • Posta Kutusu: 934 — SİRKECİ - İSTANBUL • Ankara temsilciliği: Tel. 13 40 20 • Dizgi: SON SAAT, Baskı: VATAN MATBAASI • Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM — Cağaloğlu - İstanbul, Tel: 27 38 54 • İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 34 İSTANBUL. Tel: 27 89 49 • Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira, Üç Aylık 15 Lira, • İlân: Santimi 25 Lira; yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir.. • Tek sütun üzerine 5 santimlik kutu yayın ilânları 50 Lira'dan kabul edilmektedir...

ANT'IN YENİ HİZMETİ

ant yayınları

Bir buçuk yıla yakın bir zamandan beri haftalık yayımıyla sosyalist mücadeleye katkıda bulunan ANT, okurlarının ısrarlı istekleri üzerine kitap yayınına da başlamağa karar vermiştir. Bilindiği gibi, bir süre önce ANT okurları arasında bir anket düzenlemiş, dergimizden neler beklediklerini bildirmelerini rica etmiştik. Gelen cevapların büyük kısmında, okurlarımız, her bakımdan güvenerek okuyabilecekleri kaliteli eserler yayınlanmasını istediklerini belirtmişlerdi. Okurlarımızın bu isteklerinden ve teşviklerinden cesaret alarak kurduğumuz ANT YAYINLARI Servisi, bir süreden beri «Cağaloğlu - Başmusahip Sokak, Emek Han, 16/29 - İstanbul» adresindeki bürosunda kuvvetli bir yayın ekibiyle faaliyete geçmiştir.

ÇOK YAKINDA ÇIKACAK KİTAPLAR

ANT YAYINLARI, sosyalizm, ekonomi, politika, tarih, sanat ve edebiyat konularında seri olarak çeşitli seçme eserler yayınlayacaktır. Okurlarımıza çok yakında sunacağımız ilk dört eser, yanda etraflı olarak açıklandığı gibi Stokely Carmichael'ın SİYAH İKTİDAR, Ernesto Che Guevara'nın SAVAŞ ANILARI, E. Burns'ün MARKSİZMİN TEMEL KİTABI, Yevtuçenko'nun YAŞANTIM adlı kitaplarıdır. Dergimizin kurucularından dünya çapındaki Türk romancısı Yaşar Kemal'in mevcudu tükenmiş olan romanları ile bundan sonra yazacağı eserler de ANT YAYINLARI içerisinde yayınlanacaktır. Yaşar Kemal'in ilk olarak sunacağımız üç eseri, mevcudu tükenmiş bulunan ORTADİREK, YER DEMİR GÖK BAKIR ile yeni yazılmış bulunduğu ÖLMEZ OTU'dur. ANT YAYINLARI'nın ilk kitapları çok yakında bütün Türkiye'ye dağıtılarak satışa arzedilecektir.

ABONELERİMİZE İNDİRİMLİ KİTAP

ANT YAYINLARI, dergimiz aboneleri için kitap fiyatlarında özel bir indirim yapacaktır. ANT aboneleri, abone bulundukları süre içerisinde, yayınlanmış olan kitaplarımızı yüzde 20 indirimli olarak temin edebileceklerdir. Bunun için abonelerimizin, yüzde 20 indirimli fiyat üzerinden kitap bedelini «ANT YAYINLARI - P.K. 701 - Sirkeci - İSTANBUL» adresine posta havalesiyle göndermeleri ve havale kâğıdının arkasına abone numarasıyla hangi kitabı istediklerini yazmaları yetecektir. ANT YAYINLARI'nın yayınlayacağı kitapların fiyatları ve abonelere uygulanacak indirimli fiyatlar çok yakında ilân edilecektir.

Savaş anıları

Efsanevi ihtilalci ERNESTO CHE GUEVARA'nın ANT'ta özet olarak okuduğunuz Küba savaşı anılarını bütün ayrıntılarıyla bir araya getiren ve halen Avrupa'da satış rekorları kıran kitap...

Siyah iktidar

Amerikan zencilerinin genç lideri STOKELY CARMICHAEL, bu ay yayınlanan bu eserinde zencilerin içinde yaşadıkları ağır koşulları bütün çıplaklığıyla gözler önüne sererek Amerikan toplumunu gerçekçi bir biçimde eleştiriyor ve Amerika'yı baştan başa sarsan «Siyah İktidar» hareketinin esaslarını açıklıyor.

Marksizmin temel kitabı

Bugün Türkiye'de en çok tartışılan konulardan biri de Marksizm'dir. Gerçi Marksizm üzerine birçok kitap Türkçeye çevrilerek yayınlanmıştır. Ancak, bu dünya görüşünü herkesin anlayabileceği şekilde basit olarak açıklayan bir temel kitabın yokluğu daima kendisini hissettirmiştir. Emile Burns'ün bu eseri, bu ihtiyacı karşılayacaktır.

Yaşantım

Ünlü Sovyet ozanı YEVTUÇENKO'nun adı Türkiye'de de yayılmış, şiirleri zaman zaman dilimize çevrilmiştir. Ancak Yevtuçenko'nun kimliği hakkında fazla bir şey bilinmemektedir. İşte bir otobiyografi olan bu ünlü eserinde YEVTUÇENKO kendisini, sanat hayatını ve Stalin dönemini anlatmakta, bu arada Sovyet sanat dünyasına da ışık tutmaktadır.

...Ve Yaşar Kemal

Dünyaca tanınmış Türk romancısı YAŞAR KEMAL'in bundan böyle bütün eserleri ANT YAYINLARI tarafından yayınlanacaktır. YAŞAR KEMAL'in ilk olarak yayınlanacak üç eseri, hiç mevcudu kalmamış olan ORTADİREK ve YER DEMİR GÖK BAKIR ile bu serinin son kitabı olarak yeni yazılmış bulunan ÖLMEZ OTU'dur.